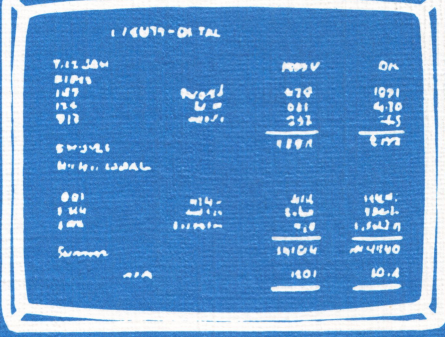

6500-Serien

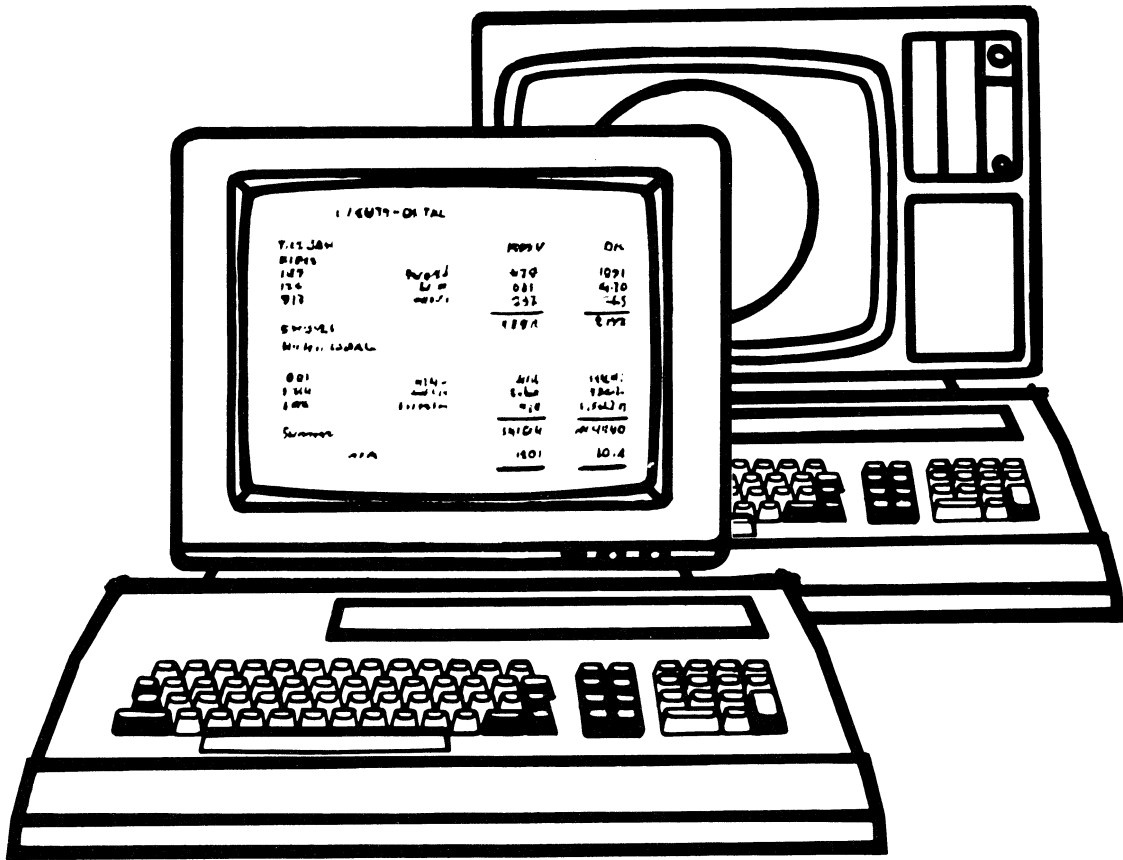
DTC

BASIC

Handbok

6500-Serien

DTC

Förord

Denna handbok beskriver programspråket BASIC för FACIT 6500-serien. Handboken är inte avsedd som lärobok i BASIC, utan läsaren förutsätts ha erfarenhet av programmering sedan tidigare.

Kapitel 1 presenterar programspråket BASIC. I kapitel 2 behandlas uppbyggnaden av datorprogram i BASIC.

Kapitel 3, 4 och 5 beskriver de data, som kan hanteras i ett program.

I kapitel 6 talas om det praktiska arbetet med BASIC. Detta kapitel innehåller många råd och tips om hur man skriver och ändrar ett program.

Kapitel 7 beskriver hur datorns instruktioner och kommandon används direkt, utan att bilda något program. Detta är speciellt användbart vid felsökning.

Kapitlen 8, 9 och 10 innehåller utförliga beskrivningar av de kommandon, funktioner och instruktioner, som ingår i 6500-seriens BASIC. De flesta beskrivningarna är kompletterade med exempel som visar hur varje programdel byggs upp.

Kapitlen 11 och 12 behandlar grafiken i 6500-serien. Där beskrivs TELETEXT-grafik och högupplösningsgrafik med animation-mod.

Kapitel 13 talar om hur man använder datorns funktionstangenter.

Kapitel 14 innehåller en lista med felmeddelanden och kommentarer till dessa.

Kapitel 15, som är markerat med grått i kanten, innehåller kortfattade beskrivningar av instruktionerna, funktionerna och kommandona, samlade i bokstavsordning. Listan i kapitel 15 är avsedd som ett uppslagsregister, som ger syntax och sidhänvisningar till de mera omfattande beskrivningarna tidigare i handboken (kapitel 8, 9 och 10).

Kapitel 16 innehåller ett antal bilagor. Handboken avslutas med ett sakregister.

Rätt till ändringar förbehålles.

© Copyright Facit AB, Business Systems Division, Malmö

Innehåll

1	Om programspråket BASIC	1
2	Program	2
2.1	Radnummer	2
2.2	Kommentarer	3
2.3	BASIC-satser	3
2.4	Uttryck	4
2.5	Logiska enheter	5
2.6	Felhantering	5
3	Data	7
3.1	Talområden	7
3.2	Konstanter	7
3.3	Variabler	8
3.4	Indexerade variabler (vektorer) och DIM-satsen	9
3.5	Filhantering	10
3.5.1	Att öppna en fil	
3.5.2	Dataöverföring till/från en fil	
3.5.3	Att stänga en fil	
4	Heltal och flyttal	12
4.1	Matematiska operationer	12
4.2	Heltalsaritmetik	13
4.3	In- och utmatning av heltal och flyttal	13
4.4	Användardefinierade funktioner	13
4.5	Heltal som logiska variabler	14
4.6	Logiska operationer på heltalsdata	14
5	Teckensträngar	15
5.1	Strängkonstanter	15
5.2	Strängvariabler	15
5.3	Strängvektorer	15
5.4	Strängstorlek	15
5.5	Strängfunktioner	16
5.6	Strängaritmetik	16
5.7	Stränginmatning	16
5.8	Utmatning av strängar	17
5.9	Relationsoperatorer på strängar	17
6	Att arbeta med BASIC	18
6.1	Hur man skriver programrader	18
6.1.1	Fritt format i varje sats	
6.1.2	Skrivsätt	
6.1.3	Att rätta fel	
6.1.4	Att ta bort en rad	
6.1.5	Att ändra en programrad	

7	Direktanvändning	23
8	Kommandon	24
9	Instruktioner	33
10	Funktioner	62
10.1	Matematiska funktioner	62
10.2	Strängfunktioner	67
10.3	Övriga funktioner	72
11	Grafik och färger	78
11.1	Allmänt	78
11.2	Instruktioner	81
12	Högupplösningssgrafik	83
12.1	Allmänt	83
12.2	Instruktioner	84
12.3	Animation-mod	85
12.4	Färgvalstabell	86
12.5	Exempel	89
13	Funktionstangenter	90
14	Felmeddelanden	91
15	Kommando- och instruktionssammanfattning	94
16	Bilagor	106
	Bilaga 1 BASIC errata	106
	Bilaga 2 I/O-portar i 6500-serien	106
	Bilaga 3 Minneskarta	107
	Bilaga 4 Tangentbordslayout, ASCII-koder	109
17	Sakregister	111

1 Om programspråket BASIC

För att tala om för datorn vad den skall göra använder vi ett formellt språk eller programmeringsspråk. Det formella språket är uppbyggt av vissa nyckelord på engelska.

BASIC är ett av de allra enklaste programspråk som finns. Alla instruktioner, kommandon och funktioner är lätta att förstå och använda. Trots detta är språket tillräckligt omfattande för att ge en smidig och effektiv problemlösning.

Namnet BASIC kommer av Beginner's All-purpose Symbolic Instruction Code. Programspråket BASIC var från början avsett enbart för elementär undervisning i programmering. Det visade sig dock fungera så bra att det numera används i många tillämpningar.

Många programspråk bygger på principen att hela programmet först matas in i datorn och därefter översätts till maskinspråk (kompileras). Vid kompileringen undersöks, om programmet innehåller formella fel. Datorn skriver då ut en fellista. Programmeraren rättar programmet och matar in det på nytt. Det kompileras igen och eventuella fel skrivs ut.

När man arbetar med BASIC, däremot, finns ett program, som kallas INTERPRETATOR (BASIC-tolk), i datorn. För varje programrad, som skrivs, kontrollerar interpretatorn om den är formellt korrekt. Formella fel ger en felutskrift direkt på skärmen, medan man matar in programmet. Man kan också när som helst under inmatningen provköra sitt program. Detta brukar kallas interaktiv programmering. I många fall är detta mycket effektivare än traditionell programmering med kompilering.

Den interaktiva programmeringen löser givetvis inte alla problem. När programmet är fritt från formella fel, återstår kanske logiska fel, som man bara kan upptäcka vid provkörning.

BASIC har grammatikregler, precis som alla andra språk. Grammatiken för ett programspråk är dock mycket enklare än motsvarande regler för ett naturligt språk. Nedanstående exempel beräknar medelvärdet av fem tal, som användaren matar in. Här kan du se hur språket är uppbyggt.

Exempel

```
10 INPUT A,B,C,D,E
20 LET S=(A+B+C+D+E)/5
30 PRINT S
40 END
```

BASIC innehåller dels de elementära instruktioner, som behövs för att skriva enkla program, dels också instruktioner och funktioner som gör det möjligt att skriva mera avancerade program med högre effektivitet. Nyckelordet för denna typ av programmering är effektivitet. Efterhand som användaren skaffar sig större programmeringserfarenhet, ökar effektiviteten och man vill använda alltmer avancerad databehandling. 6500-seriens BASIC är så omfattande, att man kan lösa praktiskt taget vilket problem som helst.

Interpretatorn ger möjlighet till AUTO START. AUTO START funktionen behandlas i handboken för 6500 - serien.

2 Program

Ett program består av programrader, som innehåller satser. Satserna innehåller instruktioner till interpretatorn. Varje programrad börjar med ett unikt radnummer. Efter radnumret skrivs en eller flera BASIC-satser. Mellan två satser på samma rad skall finnas ett kolon (:). Programraderna utförs i nummerordning. Varje sats inleds av ett nyckelord, som anger vilken operation, som skall utföras.

Satsen ger datorn en instruktion (i detta fall **PRINT**):

```
30 PRINT S
```

Vissa instruktioner kräver operander, som specificerar vilken variabel eller vilken programdel, instruktionen ska utföras på. I exemplet ovan är operanden "S".

Sista satsen i ett program är en **END**-sats:

```
10 INPUT A,B,C,D,E
20 LET S=(A+B+C+D+E)/5
30 PRINT S
40 END
```

Satsen **END**, som talar om för datorn, att programmet är slut, är inte obligatorisk, men bör vara den sista sats, som genomlöps i programmet. Den medför, att alla filer stängs, men variablerna behåller sina värden.

2.1 Radnummer

Varje programrad inleds med ett radnummer, som bl.a. fyller följande funktioner:

1. Anger i vilken ordning satserna genomlöps. Det är likgiltigt i vilken ordning de matas in.
2. Gör det möjligt, att ändra den normala genomloppsordningen med hjälp av t.ex. satser som **GOTO** eller **GOSUB**. Radnumret fungerar som lägesangivelse och hoppadress.
3. Gör det möjligt, att ändra vilken rad som helst, utan att resten av programmet påverkas.

Du, som programmerar, väljer radnummer. Det får vara ett godtyckligt heltal från 1 t.o.m. 65535.

Varje rad ska ha ett, unikt radnummer. Datorn använder radnumren för att identifiera och hålla reda på instruktionerna. Om man skriver in en ny rad med ett radnummer, som redan finns, ersätts den existerande raden med den nyskrivna.

Satserna kan skrivas in i godtycklig ordning. Datorn tar hänsyn till nummerordningen. Om Du t.ex. skriver in raderna i följande ordning: 30, 10, 20, så sorterar datorn dem: 10, 20, 30.

Raderna bör numreras i jämna multipler av 10 eller 5, för att det ska vara lätt att föra in nya rader. Det finns kommandon för automatisk radnumrering (**AUTO**) och för omnumrering av raderna (**RENUMBER**).

2.2 Kommentarer

Det finns två sätt att beteckna kommentarer i programmet.

1. **REM**-satser (som i standard BASIC)

```
10 A=7: REM sju
```

2. Utropstecken. Behöver inte avgränsas med kolon.

```
10 A=7 ! sju
```

Kommentarer är en del av ett BASIC-program. De skrivs ut, när programmet listas på skärmen eller på skrivare. Kommentarsatserna exekveras inte, utan hoppas över då programmet körs. Vilka tecken som helst (utom RETURN) kan användas i kommentaren. För att göra det lättare att se kommentarerna, brukar man markera dem med något väl synligt tecken:

```
10 REM ***** MÄTDATA IN *****  
200 GOSUB 3100 ! ### TILL DIFF-BERÄKNING ###  
3240 RETURN ! &&&& X7=DIFFERENSEN &&&&
```

OBS!

En kommentar kan inte avslutas med kolon. Hela satsen, inklusive kolon, betraktas som en kommentar.

```
150 REM *** Beräkningsmetod *** : LET R1=3.52E2.1+Y5
```

Den avslutande satsen blir inte utförd. Hela raden behandlas som en kommentar.

2.3 BASIC-satser

Efter radnumret följer en BASIC-sats. Satsens nyckelord anger, vilken typ av sats det är. På detta sätt vet interpretatorn vad, som skall utföras och hur de eventuella data, som står efter nyckelordet, ska behandlas.

Användaren får lov att skriva flera BASIC-satser på samma programrad. Mellan två satser ska finnas ett kolon (:). En rad med flera satser exekveras något snabbare än samma satser på var sin rad, vilket kan vara väsentligt i vissa tillämpningar.

```
100 PRINT A,B,C
```

är en enkel programrad

```
200 LET X=X+1 : PRINT X : IF Y=1 THEN 100
```

är en sammansatt programrad med de tre satstyperna:

LET, PRINT och IF-THEN

Praktiskt taget alla instruktioner kan användas i sammansatta programrader. De undantag, som finns, är klart angivna i beskrivningarna av respektive instruktion.

OBS!

Enligt god programmeringssed bör man dock skriva endast en sats per rad.

2.4 Uttryck

Ett uttryck består av symboler, som representerar konstanter, variabler, funktioner eller någon kombination av dessa, åtskilda av aritmetiska, relations- eller logiska operatörer.

Exempel

Aritmetiska uttryck

4.123

3%+A%

B6*(C**3+1.0)

Relationsuttryck

X > Y

Y8 >= 0

A = B

Logiska uttryck

(A < 1.) **AND** (B=5)

((B < A) **OR** (D=C)) **AND** B/A < > D/C

Aritmetiska uttrycks värde är antingen heltal eller flyttal.

Relationsuttryck har värdet sant eller falskt, då de båda ingående värdena jämförts.

Logiska uttryck har värdet sant eller falskt, beroende på om villkoren i uttrycket är uppfyllda eller inte.

Beträffande stränguttryck se kapitel 5.

2.5 Logiska enheter

BASIC gör användaren oberoende av vilka in/ut-enheter, som faktiskt används. Den aktuella enheten tilldelas ett filnummer. Filnumret kan behandlas som en logisk enhet och hanteras med instruktionerna **OPEN**, **PREPARE** och **CLOSE**. Filnumret kan representera t.ex. skrivare eller en fil på kassett/flexskiva.

Exempel

```
10 --  
20 OPEN "PR:" AS FILE 2 !Öppna skrivaren  
30 --  
40 --  
50 CLOSE 2 !Stäng skrivaren  
60 END
```

Observera **CON**: (tangentbord/bildskärm) läggs upp som standardenhet .

2.6 Felhantering

Under körning av ett program kan interpretatorn upptäcka vissa typer av fel. Dessa fel kan t.ex. vara beräkningsfel (t.ex. division med 0) eller I/O-fel (t.ex. när en end-of-file läses som indata till en **INPUT**-sats). Huvudregeln är, att då ett fel upptäcks, avbryts körningen av programmet och ett felmeddelande skrivs ut.

I vissa tillämpningar kan det vara nödvändigt, att programmet fortsätter genomlöpas även efter ett fel. För att uppnå detta, kan användaren skriva en **ON ERROR GOTO** <radnr> -instruktion i programmet. Programmet hoppar då till ett underprogram, som börjar på den angivna raden. Underprogrammet kan t.ex. innehålla en felhanterare, som analyserar det fel, som inträffar då programmet körs.

ON ERROR GOTO-satsen placeras i programmet före alla exekverbara satser, som ska behandlas av underprogrammet.

När ett fel inträffar i ett program, undersöks om någon **ON ERROR GOTO** <radnr> -sats har genomlöpts. Om detta inte har skett, skrivs ett felmeddelande ut på skärmen och programmet avbryts. Om en **ON ERROR GOTO** <radnr> -sats har genomlöpts innan felet, sker uthopp till det angivna radnumret, där användarens felhanteringsrutin t.ex. kan undersöka funktionen **ERRCODEs** värde, för att få veta, vilket fel det rör sig om och behandla det.

I vissa delar av programmet ska kanske alla fel hanteras av systemet istället för av användarens felrutin. En sådan del av programmet ska inledas med satsen

radnummer **ON ERROR GOTO**

Datorn tar då hand om alla fel.

Felhanteringen avslutas med **RESUME**. **RESUME**-satsen fungerar ungefär som **RETURN** i slutet av ett vanligt underprogram. Återhopp sker till uthoppspunkten (om det finns någon) i den sats, som orsakade feluthoppet. Om man måste hoppa in i någon annan rad i programmet, för att kunna fortsätta, anges radnumret i **RESUME**-satsen.

Exempel på felhantering

```
10 ON ERROR GOTO 100 !Vid felaktig inmatning hoppa till rad 100
20 INPUT "Ålder, Vikt "A,W
30 ON ERROR GOTO !Stäng av felhanteraren
40 STOP
100 PRINT !Felhanterare
110 PRINT "Felaktig inmatning!"
120 RESUME !Återhopp till rad 20
```

3 Data

3.1 Talområden

Flyttal

Talområdet för flyttal är det största talområdet i BASIC och omfattar:

$\pm 1E-38$ - $\pm 1E+38$

I enkel precision (**SINGLE**) finns sju signifikanta siffror och i dubbel precision (**DOUBLE**) 16 signifikanta siffror. Talen avrundas internt, så att de anges med aktuell precision.

Talen kan matas in och skrivas ut på tre olika format:

Exempel 153, 34.53, 134E-2

Heltal

Talområdet för heltal är -32768 - +32767

Strängar

En teckensträng kan innehålla hur många tecken som helst.

OBS!

Strängar, som används vid strängaritmetik, får maximalt innehålla 125 tecken inklusive + eller - tecken och decimalpunkt.

3.2 Konstanter

Numeriska konstanter behåller sitt konstanta värde genom hela programmet. De kan vara positiva eller negativa. Numeriska konstanter kan skrivas enligt följande:

Exempel +3%
 -4.765
 1234.6
 -.0001

De tre sista konstanterna i exemplet lagras som flyttal, eftersom de inte följs av något %-suffix. Man bör alltid ange antingen %-suffix eller decimalpunkt, för att undvika onödiga omvandlingar och för att göra dokumentationen mera lättläst.

3.3 Variabler

Variabler är data, vars värde kan ändras medan programmet körs. En variabel betecknas med ett specifikt variabelnamn.

Ett variabelnamn består av en bokstav eller en bokstav följt av en siffra. När man använder **EXTEND**, kan man använda långa variabelnamn (alfanumeriska tecken med en bokstav först).

Tillåtna tecken

A,B,C,.....,Ö
0,1,2,.....,9

Ett namn kan också ha prefixet **FN**, som betecknar en användarfunktion, suffixet %, som betecknar heltal, suffixet $\mathcal{A}$, som betecknar en sträng eller ett indexsuffix, som består av index inom parentes.

Ett stränguttryck har ett värde, som består av en teckenföljd, där varje tecken upptar en byte. En sträng kan skrivas antingen som en teckenföljd inom citationstecken eller som en strängvariabel betecknad med ett variabelnamn följt av suffixet $\mathcal{A}$.

Data av olika typ bör inte blandas i samma sats. Använd i första hand heltal, där det är möjligt. Heltal tar mindre minnesutrymme och behandlas snabbare i datorn.

Samma namn kan förekomma med olika prefix och suffix i ett och samma program. Det representerar då helt olika variabler. Flyttalsvariabeln A är inte samma sak som heltalsvariabeln A%. Namnet A kan användas på följande, skilda sätt:

A	flyttalsvariabeln A
A%	heltalsvariabeln A%
A $\mathcal{A}$	strängvariabeln A $\mathcal{A}$
A(d)	flyttalsvektorn A med dimensionen d
A%(d)	heltalsvektorn A med dimensionen d
A $\mathcal{A}$ (d)	strängvektorn A $\mathcal{A}$ med dimensionen d
FNA	flyttalsfunktionen A
FNA%	heltalsfunktionen A%
FNA $\mathcal{A}$	strängfunktionen A $\mathcal{A}$

I **EXTEND**-mod kan man skriva enligt följande:

Antal	flyttalsvariabeln Antal
Antal%	heltalsvariabeln Antal%
Antal $\mathcal{A}$	strängvariabeln Antal $\mathcal{A}$
Antal(d)	flyttalsvektorn Antal med dimensionen d
Antal%(d)	heltalsvektorn Antal% med dimensionen d
Antal $\mathcal{A}$ (d)	strängvektorn Antal $\mathcal{A}$ med dimensionen d
FNAntal	flyttalsfunktionen Antal
FNAntal%	heltalsfunktionen Antal%
FNAntal $\mathcal{A}$	strängfunktionen Antal $\mathcal{A}$

Variabler kan tilldelas värden med bl.a. instruktionerna **LET**, **INPUT** och **READ**. Innan programmet genomlöps, nollställs variablerna, om de inte är skyddade av en **COMMON**-deklaration. Det är inte nödvändigt att tilldela en variabel ett startvärde, annat än när den måste ha ett startvärde skilt från 0.

3.4 Indexerade variabler (vektorer) och DIM-satsen

Man får använda indexerade variabler (vektorer) förutom de enkla variablerna. Indexerade variabler ger programmeraren utökade möjligheter att hantera listor, tabeller, matriser eller liknande variabelgrupper. Variablerna får indexeras i hur många dimensioner som helst.

En indexerad variabel betecknas med ett namn, som består av ett godtyckligt valt, tillåtet variabelnamn följt av ett antal heltal inom parentes. En lista kan t.ex. skrivas $A(I)$, där I går från 0 till 5:

$A(0), A(1), A(2), A(3), A(4), A(5)$

Programmeraren kan nu använda vart och ett av listans sex element. De kan anses utgöra en endimensionell, algebraisk vektor enligt nedan:

$A(0)$

$A(1)$

$A(2)$

$A(3)$

$A(4)$

$A(5)$

En tvådimensionell matris $B(I,J)$ kan definieras på samma sätt. Man kan avbilda den så här:

$B(0,0) \quad B(0,1) \quad B(0,2) \quad \dots \quad B(0,J)$

$B(1,0) \quad B(1,1) \quad B(1,2) \quad \dots \quad B(1,J)$

$B(2,0) \quad B(2,1) \quad B(2,2) \quad \dots \quad B(2,J)$

$B(3,0) \quad B(3,1) \quad B(3,2) \quad \dots \quad B(3,J)$

.....

$B(I,0) \quad B(I,1) \quad B(I,2) \quad \dots \quad B(I,J)$

Varje index i en vektorvariabel måste vara ett heltal. Om index är ett flyttal, avrundas det till ett heltal.

En **DIM**-sats används ofta för att ange maximalt index i en vektor. Om en vektorvariabel används utan att vara dimensionerad, antas varje index i den vara dimensionerat till maximala värdet 10. Begynnelsevärdet för varje index kan ändras med instruktionen **OPTION BASE**. Normalt är detta värde 0, men det kan ändras till 1, så att en standardvektor omfattar 10 element i varje dimension i stället för 11. Alla **DIM**-satser ska placeras i början av programmet.

3.5 Filhantering

BASIC innehåller instruktioner för datalagring och åtkomst av data på kassett eller flexskiva.

En datafil består av en följd av data, som överförs mellan ett BASIC-program och en yttre I/O-enhet. Den yttre enheten kan t.ex. vara skrivare, kassett eller flexskiva. Med instruktionen **OPEN** anger man, vilka enheter, som är tillgängliga och deras referensnummer. Varje enhet har ett namn, som används för att identifiera den i systemet. Ex: Drivenhet 0 i flexskiveenheten betecknas DRO:.

Varje fil har ett unikt namn. Ex. ABC123.BAC betecknar en fil på flexskiva. Inom programmet anropas filen med ett filnummer. Filnumret anges i programmet med någon av instruktionerna **PREPARE** eller **OPEN**. Dessa instruktioner öppnar kanalen, d.v.s. upprättar förbindelsen. För att stänga en sådan dataöverföringskanal används instruktionen **CLOSE**. Instruktionerna **INPUT** och **PRINT** eller **GET** och **PUT** används för att utföra dataöverföringen.

Då en fil öppnas, skapas en buffertarea i systemet. All dataöverföring går via buffertutrymmen.

3.5.1 Att öppna en fil

En fil, som redan finns, öppnas med **OPEN**. Om filen är ny, öppnas den med **PREPARE**.

Exempel

```
10 OPEN "FIL1.FIL" AS FILE 1
```

öppnar den existerande filen med namnet FIL1.FIL för in- och utmatning med filnummer1.

3.5.2 Dataöverföring till/från en fil

Dataöverföring sker direkt mellan den interna kanalen och angiven strängvariabel eller värdet av angivet uttryck. All dataöverföring avser antingen en byte (bitgrupp) eller en sträng (tecknen före vagnretur).

Följande instruktioner kan användas:

INPUT #	läser ett värde till en variabel eller sträng från filpekarens läge till vagnretur.
INPUT LINE #	läser ett värde till en strängvariabel inklusive vagnretur (CR) och radframmatning (LF).
PRINT #	skriver variabelns innehåll på filen
GET # COUNT	läser en byte eller angivet antal bytes från filpekarens läge
PUT #	skriver en post på filen
POSIT #	flyttar filpekaren till önskat läge

Om inget filnummer anges i **GET**-instruktionen, läser den från tangentbordet. Om **COUNT** ej anges, läser **GET** en byte, d.v.s. ett tecken.

Exempel

```
20 GET #1,D2 ✕ COUNT 6%
```

läser på filen med filnummer 1 från filpekarens läge sex tecken framåt. Dessa tecken läggs i strängen D2✕.

Instruktionen **POSIT** används för att positionera filpekaren på angiven position i filen. Antalet tecken räknas alltid från filens början (position 0). **POSIT** kan användas tillsammans med vilken som helst av de övriga filhanteringsinstruktionerna.

Exempel

fil 1 innehåller ABCDEFGHIJK

```
I
I
50 POSIT #1,5
60 GET #1,A ✕ COUNT 3
70 PRINT A✕
80 END
RUN
FGH
```

Funktionen POSIT(<filnr>) läser filpekarens läge. I detta fall har **POSIT(1)** värdet 8, då exemplet ovan har genomlöpts. **POSIT** har flyttalsvärde, för att kunna omfatta långa filer.

WARNING! POSIT bör inte användas i samband med sekventiella filer, d.v.s. filer som hanteras med **PRINT** och **INPUT/INPUT LINE**. Om man vill använda **POSIT** på sekventiella filer, måste en **PRINT**-sats åtföljas av en **GET**-sats, annars skrivs filslutsmärke (EOF) där filpekaren står, då **POSIT** eller **CLOSE** används nästa gång. En dummy **GET** kan se ut så här:

```
40 GET #2,Q ✕ COUNT 0
```

Tag för vana att betrakta **PRINT** och **GET** som en sekvens av instruktioner, som följs åt då **POSIT** används på sekventiella filer.

3.5.3 Att stänga en fil

Dataöverföring på en fil avslutas inte korrekt, förrän filen stängs. Då överförs innehållet i buffertarean, och filen får ett filslut (EOF).

Filen kan stängas på två sätt:

CLOSE 2 Stänger filen med filnummer 2

CLOSE Stänger samtliga filer

4 Heltal och flyttal

Alla numeriska värden (variabler och konstanter), som används i ett BASIC-program, lagras normalt som flyttal. Om heltal används i ett program, kan man spara mycket minnesutrymme genom att deklarerar dessa data som heltal. Aritmetiken är också snabbare för heltal än för flyttal. Heltalsdeklarationen för konstanter, variabler eller funktioner görs med ett procenttecken, % efter namnet.

Exempel `A%, FN%(Y), -8%, Z3%`

Observera, att %-tecknet måste finnas med varje gång ett heltal ska genereras, annars antas talet vara ett flyttal. Variabeln `H%` kan aldrig vara samma sak som variabeln `H`.

Om ett tal ska upphöjas till en heltalsexponent, skall exponenten alltid tydligt anges som heltal.

Här ovan förutsätts att BASIC arbetar i sitt normala läge, d.v.s. **FLOAT**. Med instruktionen **INTEGER** kan man få BASIC att förutsätta, att alla tal är heltal, så länge inget annat anges.

4.1 Matematiska operationer

Om mer än en operation ska utföras i ett och samma uttryck, tillämpas nedanstående prioritetsordning mellan de olika operatorerna, där nr 1 har högst prioritet.

1. Beräkningar inom parentes utförs först. Resultatet av en sådan beräkning används sedan i de följande stegen. För kapslade parenteser:

`(A+(B * (C ** 3)))`

gäller, att den innersta beräknas först.

2. I övrigt gäller följande prioritetsordning:

a. Inbyggda eller användardefinierade funktioner

b. Exponentiering (`**`)

c. Multiplikation och division (`*`, `/`)

d. Addition, subtraktion (`+`, `-`) och minustecken som negerande prefix.

e. Relationsoperatorer (`=`, `<`, `>`, `>=`, `<=`, `<`, `>`)

f. **NOT**

g. **AND**

h. **OR** och **XOR**

i. **IMP**

j. **EQV**

Så är t.ex. `-A ** B` ett tillåtet uttryck och betyder det samma som `-(A ** B)`. Detta innebär, att `-2 ** 2` blir `-4`. Uttrycket `A ** -B` är inte tillåtet. Det ska skrivas som `A ** (-B)`.

3. Bortsett från parentesuttryck utförs alla operationer med samma prioritet från vänster till höger, så som uttrycket har skrivits.

4.2 Heltalsaritmetik

Heltalsaritmetiken utförs modulo $2^{*}16$. Ett BASIC-heltal kan ligga mellan -32768 och +32767. Heltalsrepresentationen kan betraktas som en obruten cirkel, där -32768 ligger efter +32767.

Heltalsdivision innebär, att en eventuell rest trunkeras. Jämför dock funktionen **MOD**, som gör det möjligt att ta fram resten från divisionen.

Exempel $3\%/4\%=0\%$ och $283\%/100\%=2\%$

En och samma beräkning kan innehålla både heltal och flyttal. Resultatet får då den form, som passar resultatvariabelns deklaration.

Exempel **LET B%=Z%+3/X**

Resultatet avrundas, så att B% får ett heltalsvärde.

4.3 In- och utmatning av heltal och flyttal

In- och utmatning av heltal görs på samma sätt som för flyttal.

De tal, som kan skrivas med högst sju siffror (vid **SINGLE**) eller högst sexton siffror (vid **DOUBLE**) skrivs utan exponentialformat.

De flyttal, som har ett heltalsvärde, skrivs som heltal men lagras fortfarande som flyttal.

Om ett tal omfattar mer än sju resp. sexton siffror, skrivs det automatiskt ut på följande sätt:

$[-].nE[-]m$

där n är ett tal med upp till sju siffror och m är en exponent med högst två siffror.

Vid inmatning kan alla de format användas, som används vid utmatning. Om en heltalsvariabel tilldelas ett flyttalsvärde, avrundas värdet till heltal.

4.4 Användardefinierade funktioner

En funktion deklarerar som heltalsfunktion, genom att ett procenttecken (%) sätts direkt efter funktionsnamnet.

Exempel **10 DEF FNV%(X%)=X%*(Z%+X%)**

En flyttalsfunktion kan skrivas på följande sätt:

Exempel **10 DEF FNV(X%)=X%*(Z+X%)**

4.5 Heltal som logiska variabler

Heltalsvariabler eller heltalsuttryck kan användas i **IF**-satser på samma sätt som logiska uttryck. Alla värden skilda från 0 tolkas då som "sant" och värdet 0 som "falskt". De logiska operatorena (**AND**, **OR**, **NOT**, **XOR**, **IMP** och **EQV**) utför bitorienterade operationer på logiska data (eller heltalsdata).

OBS!

Normalt motsvaras värdet "sant" av heltalet -1 och "falskt" av heltalet 0. Detta gäller de logiska värden, som kommer från BASIC.

4.6 Logiska operationer på heltalsdata

BASIC gör det möjligt för användaren att kombinera heltalsvariabler och heltalsuttryck med logiska operatörer, som arbetar databit för databit.

Sanningstabellen nedan gäller för de logiska operatorena. A är tillståndet hos en viss databit i ett heltal och B är tillståndet hos motsvarande databit i ett annat heltal.

A	B	A AND B	A OR B	A XOR B	A EQV B	A IMP B	NOT A
1	1	1	1	0	1	1	0
1	0	0	1	1	0	0	0
0	1	0	1	1	0	1	1
0	0	0	0	0	1	1	1

Resultatet av en logisk operation är ett heltalsvärde, som bildas då motsvarande databitar i de båda heltalen utsätts för operationer enligt tabellen ovan.

En heltalsvariabel eller flyttalsvariabel kan tilldelas värdet av detta resultat.

Exempel

```
10 A%=13% OR 14%  
20 PRINT A%  
RUN  
15
```

AND, **OR**, **XOR**, **EQV**, **IMP** och **NOT** kan användas på variabler och beräknade uttryck. De opererar då på en databit i taget. Flyttalsvariabler, som behandlas med logiska operatörer, omvandlas till heltal innan operationen utförs.

5 Teckensträngar

BASIC bearbetar inte bara numeriska data utan också data i form av teckensträngar. En teckensträng är en följd av tecken t.ex. alfanumeriska och skiljetecken.

5.1 Strängkonstanter

På samma sätt som man kan använda numeriska konstanter, är också strängkonstanter tillåtna. Strängkonstanter omges av ett av två avgränsningstecken, citationstecken (") eller apostrof ('). Vill man använda något av dessa tecken inne i texten, ska det dubbeltecknas, om det samtidigt används som gränstecken. Om det andra tecknet används som gräns, går det bra att skriva strängen, som den ska se ut.

Strängen MATS' BIL skrivs "MATS' BIL" eller 'MATS' BIL'.

5.2 Strängvariabler

Tillåtet variabelnamn för en strängvariabel är ett godtyckligt, tillåtet variabelnamn, följt av tecknet $\$$, valutatecken. Detta tecken motsvaras i engelskspråkig litteratur av dollartecken.

Exempel $D\$$, $G1\$$ är enkla strängvariabler.
 $A\$(8)$, $G5\$(M,N)$, $J\$(I)$ är vektorsträngar.

OBS!

Samma namn, utan $\$$, definierar en helt annan variabel, som kan användas i samma program som strängvariabeln.

Exempel F , $F\$($ och $F\%$ kan användas parallellt.

5.3 Strängvektorer

Instruktionen **DIM** används för att definiera en- eller flerdimensionella strängvektorer. Följande **DIM**-satser finns att välja på:

Exempel

DIM $W\$(2,4)=8$ stränglängd 8, högsta index 2 och 4

DIM $R5\$(9,9)$ strängl. max. 80, högsta index 9 och 9

DIM $NAMN\$(7,6,3,2)=10$ strängl.=10, fyrdimensionell matris med högsta index 7,6,3 och 2

5.4 Strängstorlek

Längden av en icke dimensionerad strängvariabel sätts automatiskt till den aktuella längden första gången strängen tilldelas ett värde, som är skilt från "tom sträng" (<>"").

Om färre än 80 tecken används, får strängen standardlängden 80 tecken.

Varje sträng, även vektorer, har två längder:

1. Den maximala längden, d.v.s. det antal bytes, som reserverats för strängen.
2. Den aktuella längden, d.v.s. det antal bytes, som för tillfället används. Den aktuella längden kan växla mellan noll och maximala längden. Det är den aktuella längden, som kan undersökas med **LEN**.

Båda dessa längder sätts till noll, då programmet startas. De ändras efter hand som strängar dimensioneras eller tilldelas värden.

Om en sträng tilldelas värdet "tom sträng" (= ""), sätts dess aktuella längd till noll. Inga andra åtgärder vidtas.

När en sträng tilldelas ett värde skilt från "tom sträng" och har en maximal längd skild från noll, kontrolleras att det nya värdet får plats. Om den reserverade längden inte räcker, fås en felutskrift. Om längden räcker till, tilldelas strängvariabeln det nya värdet, och den aktuella längden blir då aktuellt antal bytes.

5.5 Strängfunktioner

Ett helt sortiment av funktioner används på teckensträngar. Med hjälp av dessa kan man i programmet utföra aritmetiska operationer på numeriska strängar, sammanfoga två strängar, ta fram en del av en sträng, ta reda på antalet tecken i strängen, skapa den teckensträng som motsvarar ett visst tal eller tvärtom, söka efter en viss delsträng i en större sträng o.s.v. Se avsnitt 10.2.

5.6 Strängaritmetik

Med strängaritmetiken kan man behandla numeriska strängar med aritmetiska operatorer. På detta sätt kan man få högre precision i beräkningarna. Numeriska strängvariablers namn måste avslutas med ett χ -tecken. Numeriska strängkonstanter måste avgränsas av citationstecken (") eller apostrofer(').

De numeriska strängar, som ska behandlas med strängaritmetiken, får ha en största längd av 125 tecken.

5.7 Stränginmatning

Precis som övriga variabler kan strängvariabler ges värden med instruktionerna **READ**, **DATA** och **INPUT**.

Exempel `10 INPUT "Adress, Namn "A4 $\chi$ ,A5 $\chi$`

är samma sak som

```
10 PRINT "Adress, Namn ";  
20 INPUT A4 $\chi$ ,A5 $\chi$ 
```

Instruktionen **INPUT LINE** är mycket användbar, då man vill mata in strängar. Den tar emot en rad från tangentbordet.

Exempel `45 INPUT LINE D $\chi$`

Exempel

```
210 READ A,B,C
290 DATA 17,14,61
```

Variablerna tilldelas följande värden:

```
A=17
B=14
C="61"
```

Instruktionen **INPUT** används för att mata in numeriska värden på samma sätt som teckensträngar.

5.8 Utmatning av strängar

När en sträng skrivs med en **PRINT**-instruktion, matas enbart tecknen inom citations-tecken eller apostrofer ut. Avgränsningstecknen syns aldrig.

Exempel

```
10 PRINT "Javisst!"
RUN
Javisst!
```

Strängar kan också lagras i filer på någon yttre enhet.

5.9 Relationsoperatorer på strängar

Relationsoperatorer, när de tillämpas på strängar, avser alfabetisk ordningsföljd.

Exempel

```
15 IF A$(I%) < A$(I%+1) THEN GOTO 115
```

När rad 15 genomlöps, sker följande: A(I%)$ jämförs med A(I%+1)$. Om A(I%)$ kommer före A(I%+1)$ i alfabetisk ordning sker uthopp till rad 115.

När strängarna har olika längd, jämförs den kortare strängen med de första tecknen i den längre, tecken för tecken. När den kortare strängen är slut, gäller det resultat, som då finns, utom i det fall att de första tecknen i den längre strängen är lika med den kortare. Då anses den kortare strängen vara minst.

Relationsoperatorer, som används på strängvariabler

Operator	Exempel	Betydelse
=	A=B$$	strängarna $A$$ och $B$$ är lika
<	A<B$$	$A$$ är före $B$$ i alfabetisk ordning
<=	A<=B$$	$A$$ är före $B$$ eller lika med $B$$
>	A>B$$	$A$$ är efter $B$$ i alfabetisk ordning
>=	A>=B$$	$A$$ är efter $B$$ eller lika med $B$$
<>	A<>B$$	strängarna $A$$ och $B$$ är ej lika

6. Att arbeta med BASIC

6.1 Hur man skriver programrader

6.1.1 Fritt format i varje sats

BASIC tillåter "fritt textformat". Datorn bryr sig inte om extra mellanslag i en sats. Dessa fyra satser är likvärdiga:

```
30 PRINT S
30 PRINT S
30PRINTS
30P RINT S
```

Då programmen skrivs ut på skärm eller skrivare, listar datorn dem alltid på sitt vanliga sätt, oavsett hur Du skrivit in satserna.

OBSERVERA! I följande fall är mellanslagen viktiga:

- **EXTEND**-mod
- **DATA**-satser

6.1.2 Skrivsätt

En rad kan antingen utföras omedelbart (direktexekveras) eller lagras i programminnet för att exekveras senare och slutligen lagras på yttre minnesenhet (flexskiva eller kassett).

Då en sats är färdigskriven, ska **RETURN**-tangenter tryckas ned.

Exempel

10 INPUT A,B,C,D,E	(tryck RETURN)
20 LET S=(A+B+C+D+E)/5	(tryck RETURN)
30 PRINT S	(tryck RETURN)
40 END	(tryck RETURN)

RETURN-tangenten talar om, att programsatsen är avslutad. Om satsen innehåller fel, skrivs ett felmeddelande på skärmen.

6.1.3 Att rätta fel

Tangenten **←** fungerar som radertangenten på en skrivmaskin. Då den trycks ned, raderas närmast föregående tecken på skärmen.

Att skriva så här: 20 LR← ET S=10
är likvärdigt med: 20 LET S=10

På samma sätt är: 30 LET ←←← PRINT S
likvärdigt med: 30 PRINT S

En avslutad rad, som ger felmeddelande, kan ändras med piltangenterna (**→** och **←**).

Exempel

```
10 LE S=10
```

Detta ger ett felmeddelande. Stega fram med → och ändra programraden.

För att ändra en färdigskriven rad använder Du kommandot **ED**.

6.1.4 Att ta bort en rad.

För att ta bort den sats, Du håller på att skriva, trycker Du antingen CTRL och X samtidigt, eller tangenten CE. Då raderas hela den programrad, Du just skrivit.

OBS!

Om Du vill ta bort en redan inskriven programrad, skriv radnumret följt av RETURN, varvid raden med det angivna numret raderas.

Exempel

```
5 LET S=0
10 INPUT A,B,C,D,E
20 LET S=(A+B+C+D+E)/5
```

För att ta bort rad 5 skriver Du:

```
5
```

(tryck RETURN)

Kontrollera med **LIST**-kommandot.

6.1.5 Att ändra en programrad

Ett sätt att ändra en redan skriven programrad, är att skriva om den i dess nya form. Då Du avslutar raden med RETURN, ersätter den nya raden den gamla med samma nummer.

För att ändra rad 5 ovan kan Du t.ex. skriva:

```
5 LET S=5
```

(tryck RETURN)

Den gamla rad 5 ersätts nu med den nya.

Om Du bara vill göra små ändringar i programraden, kan Du använda kommandot **ED**.

6.2 Att ändra i ett program

Du har stora möjligheter att redigera Dina program.

Rader kan tas bort, läggas till eller ändras enligt 6.1. Kommandot **MERGE** gör det möjligt att länka program i minnet med en uppsättning programrader, som lagrats på ett yttre minne. Med kommandot **ERASE** raderar Du flera programrader åt gången. Kommandot **ED** gör det lätt att ändra några tecken i en redan inskriven rad.

När Du redigerar (eller editerar) Dina program, kan radnumreringen behöva ändras. Använd då kommandot **RENUMBER**.

6.3 Att köra ett program

Kommandot **RUN** startar körningen (exekveringen) av programmet. När Du skrivit **RUN** och avslutat med **RETURN**, börjar interpretatorn utföra satserna på programraderna i minnet för användarprogram. Den rad, som har det lägsta numret, genomlöps först. Exekveringen fortsätter tills interpretatorn finner någon av följande tre orsaker att stanna:

STOP
END
feluthopp

När programmet genomlöper någon av satserna **STOP** eller **END**, stannar det. Alla variabler behåller sina värden. Du kan undersöka variablerna genom att adressera dem med variabelnamnen.

Ex: Du vill veta värdet på A,S och K%. Skriv då så här

PRINT A,S,K%

(RETURN)

Datorn skriver då ut de värden, variablerna hade, då exekveringen avbröts.

Fel presenteras med ett felmeddelande på skärmen.

Ett program, som körs, kan stoppas genom att Du trycker

CTRL/C (tangenterna CTRL och C samtidigt)

Datorn kan då utföra en instruktion i taget om Du trycker

CTRL/S (tangenterna CTRL och S samtidigt)

För fortsatt exekvering kan valfri tangent tryckas ner.

För att avbryta programexekveringen måste Du trycka

CTRL/C ytterligare en gång.

6.4 Vilka satser används var?

Syfte:

Att skriva meddelanden och förklaringar i programtexten

Använd:

REM-satser eller !

Syfte:

Att tilldela en variabel ett värde

Använd:

instruktionen **LET**

Syfte:

Att tilldela variabler värden

Använd:

instruktionerna **READ, DATA, ON - RESTORE** och **RESTORE**

Syfte:

Dataöverföring till och från systemet

Använd:

instruktionerna **INPUT, INPUT LINE, PRINT, GET, PUT, PREPARE, OPEN, CLOSE**

instruktionen **OUT** och funktionen **INP** för att styra in- och utmatning via I/O-portarna

Syfte:

Att styra programexekveringen

1. Ovillkorligt hopp

Använd:

instruktionen **GOTO**

2. Villkorligt hopp

Använd:

instruktionerna **IF - THEN, ON- och WHILE - WEND**

3. Programloopar (slingor)

Använd:

instruktionerna **FOR - NEXT**

4. Modulär programmering med underprogram

Använd:

instruktionerna **GOSUB - RETURN** och **DEFFN - FNEND**

Syfte:

Felhantering

Använd:

instruktionerna **ON ERROR GOTO - RESUME**

funktionen **ERRCODE**

Syfte:

Kombinera BASIC-program med program i ASSEMBLY-språk

Använd:

funktionen **PEEK**

instruktionen **POKE**

instruktionen **CALL**

Syfte:

Definiera och flytta datablock

Använd:

instruktionerna **PREPARE, OPEN, CLOSE, PRINT, GET, PUT, INPUT** och **INPUT LINE**

Övriga instruktioner:

COMMON och **DIM** för att reservera utrymme för variabler

STOP, TRACE och **NOTRACE** förenklar felsökning av program

I kapitel 10 finns en lista över de många, tillgängliga matematiska, logiska och andra funktioner, som utökar användarens möjligheter att skriva avancerade program.

6.5 Deklarationer

Följande deklarationssatser förekommer:

- **FLOAT/INTEGER**
- **SINGLE/DOUBLE**
- **NO EXTEND/EXTEND**
- **OPTION BASE (0/1)**

Om deklarationssatser används, måste de placeras först i programmet. Därefter ska eventuella **COMMON**- och **DIM**-satser följa.

7 Direktanvändning

Med BASIC är det lätt att använda datorn för att lösa sådana problem, vanligtvis rent matematiska, som inte kräver ett datorprogramms förmåga att upprepa samma förfarande.

Enklare uttryckt: BASIC gör det möjligt att använda datorn som en avancerad, elektronisk räknare, genom att BASIC-satserna kan exekveras direkt.

När interpretatorn väntar på kommandon kan en BASIC-sats skrivas utan radnummer. Då en sådan sats avslutas med RETURN, utförs den omedelbart. Detta kallas direktanvändning eller körning i direktmod.

Exempel

```
A=1.5 : B=3  
PRINT "(A+B*A)=";(A+B*A)
```

En sats, som skrivs efter ett radnummer, antas vara en programsats, som ska utföras vid ett senare tillfälle.

Körning i direktmod är mycket användbart vid programutveckling och felsökning. Man kan lätt ändra eller läsa av variablernas värden, och programmets förlopp kan på detta sätt övervakas och styras.

Direktanvändning i samband med program kan användas

- när man tryckt CTRL/C två gånger
- vid felmeddelande
- efter **STOP** eller **END**

8 Kommandon

Datorn är tillgänglig för direkt kommunikation via tangentbordet, om man skriver vissa, direkta kommandon. Ett flertal andra satser kan också exekveras direkt, när de skrivs utan radnummer. Se avsnitt 7.

Då ett kommando är skrivet och avslutat med RETURN, utför datorn den beordrade aktiviteten omedelbart. Ett BASIC-program med radnummer lagras däremot i minnet och börjar utföras, då man ger kommandot **RUN**.

På skärmen visas texten READY, då datorn väntar på nästa kommando. Kommandon ska skrivas utan radnummer.

Olika kommandon styr programmeditering, körning av program och viss filhantering. Varje kommando identifieras av ett nyckelord i början av raden.

I det följande anges

- reserverade ord - med fet stil, t.ex. **LOAD**, **SAVE** och **RUN**
- uppgifter som kan utelämnas - inom hakparentes, t.ex. [enhet:]
- alternativa uppgifter - med snedstreck, t.ex. "data"/strängvariabel
- ytterligare uppgifter - med punkter, t.ex. ["data"/strängvariabel,.....]

Allmänt gäller att

- enhet adresseras med DR0:, DR1:, CAS:, PR:, V24: och CON:.
- om enhet utelämnas, adresseras alltid drivenhet 0 (DR0:) först och därefter drivenhet 1 (DR1:). Om både flexskiveenhet och kassetminne är inkopplade, måste CAS: anges, om kommandot ska utföras på kassetten.
- filnamn får bestå av maximalt åtta bokstäver/siffror, varav det första tecknet måste vara en bokstav. Dessutom kan filtyp (3 tecken) användas valfritt för förtydligande av filnamnet.
- filtyp inte behöver anges. Undantag finns dock. Detta anges i så fall vid respektive syntax. Om filtyp utelämnas, utförs kommandot först på filtyp BAC och därefter på BAS.
- RETURN-tangenten måste tryckas ned efter varje avslutad inmatning.

Nedan följer en lista med kort beskrivning av varje kommando:

AUTO	Automatisk radnumrering
BYE	Övergång till skivoperativsystemet (DOS)
↵BAS	Återgång till BASIC

CLEAR	Nollställer alla variabler och stänger alla filer
CON	Fortsätter exekveringen av ett stoppat program
ED	Möjliggör editering (korrigering)
ERASE	Raderar flera programrader
LIST	Listar programmet
LOAD	Laddar in ett program
MERGE	Länkar programfiler
NEW	Raderar programminnet
RENUMBER REN	Ändrar radnumreringen
RUN	(Laddar in och) Exekverar ett program
SAVE	Lagrar ett program
SCR	Raderar programminnet
UNSAVE	Raderar en fil

Nedan följer en utförlig beskrivning av samtliga kommandon.

AUTO

Format	AUTO [argument 1 [, argument 2]] Där < argument 1 > anger första radnummer, som ska skrivas och < argument 2 > anger radintervall. Argumenten är ej nödvändiga. Om inga argument anges, börjar radnumreringen med första jämna tiotal efter de redan skrivna raderna. Intervall sätts till 10.
Funktion	Skriver automatiskt ett nytt radnummer efter varje vagnretur. Man slipper alltså skriva radnummer vid programmering.
Användning	Kommandot kan användas när som helst under pågående programmering. För att avsluta den automatiska radnumreringen trycker man RETURN som första tecken på en ny rad. Om inmatad rad ger felmeddelande, avbryts radnumreringen och raden kan rättas. Numreringen kan återupptas med AUTO .

Exempel

AUTO 10,5

Första raden får nummer 10 och radnumren stegas upp med 5 för varje rad.

```
AUTO 10,5
10 LET A=1
15 — —
20 — —
25 — —
```

o.s.v

BYE

Format

BYE

Funktion

Övergång till skivoperativsystemet (DOS).

Verkan

Stänger de filer, som är öppna, och laddar kommandointerpretatorn CMDINT.SYS.

⌘BAS

Format

⌘BAS

Funktion

Återgång till BASIC.

Verkan

Avbryter arbetet under DOS och återgår till BASIC.

CLEAR

Format

CLEAR

Funktion

Nollställer alla variabler och stänger alla öppna filer.

Verkan

Påverkar ej programmet, som finns i minnet.

CON

Format

CON (eller **CONTINUE**)

Funktion

Fortsätter programexekveringen, där den har stoppats med antingen två CTRL/C eller en **STOP**-sats.

Användning

Direktkommandon kan användas för att ändra eller skriva ut variabelvärden, innan programmet startas igen med **CON**.

Observera

CON kan inte användas om programmet ändrats eller om ett feluthopp skett.

ED

Format	ED [radnummer] Där <radnummer> är numret på den rad, som ska ändras.
Funktion	Gör det möjligt att editera (ändra) i en programrad.
Verkan	När kommandot avslutats med RETURN, använder man tangenten högerpil→ för att stega sig framåt i raden. Varje gång→ trycks ned, visas ytterligare ett tecken. För att ändra innehållet, skriver man det nya innehållet på sin plats. Tangenten vänsterpil← används för att radera bort felaktiga tecken.
Exempel	Rad 100 har följande innehåll: <pre>100 A=B+C+E</pre> Vi antar nu, att C skall ersättas av D och att man inte vill skriva om hela raden. Gör då på följande sätt: Skriv ED 100. Tryck RETURN. På skärmen visas då rad 100: <pre>100 A=B+C+E</pre> Stega fram med→ tills följande text syns: <pre>100 A=B+C+E 100 A=B+C</pre> På raden under den ursprungliga framträder alltså Din nya text. Radera bort C med en tryckning på←. Skriv D. Den understa raden ser nu ut så här: <pre>100 A=B+D</pre> Tryck på→, så att resten av raden blir synlig. <pre>100 A=B+C+E 100 A=B+D+E</pre> Läs igenom hela raden och kontrollera. Tryck RETURN för att lagra den nya raden i stället för den ursprungliga.
Observera	Då felmeddelande erhålls i samband med programmering, finns den felaktiga raden kvar i datorn och kan editeras med→och← enligt ovan, utan föregående ED -kommando. Om ED skrivs utan något radnummer, hämtas programmets första rad.

ERASE

Format	ERASE radnummer [-radnummer] ERASE radnummer - ERASE - radnummer
Funktion	Raderar en del av det program, som finns i minnet.
Verkan	Alla rader fr.o m. radnummer t.o.m radnummer utplånas.
Exempel	ERASE 20-200 ERASE -200 ERASE 20- Raderar raderna 20 - 200 Raderar raderna 1 - 200 Raderar raderna 20 - programmets slut

LIST

Format	LIST [enhet:] filnamn[.typ] LIST [radnummer][-radnummer] LIST radnummer - LIST - radnummer LIST enhet:, [radnummer -radnummer] Där <filnamn.typ> är namnet på en programfil. <Enhet> kan vara t.ex. CAS:, PR:, DR0: eller DR1:.
Funktion	Listar hela eller del av program.
Verkan	1. LIST [enhet:] filnamn [typ] Lagrar programmet, som är i arbetsminnet, på yttre minne i textformat. Programmet lagras under namnet <filnamn>. Jämför SAVE. Filtypen blir BAS, om inget annat anges. 2. LIST Hela programmet listas på skärmen. 3. LIST radnummer Endast den angivna raden listas på skärmen. 4. LIST radnummer I - radnummer II Alla rader fr.o.m. radnummer I t.o.m. radnummer II listas. 5. LIST PR: Hela programmet listas på skrivare. 6. LIST - radnummer Programmet listas t.o.m. angivet radnummer. 7. LIST radnummer - Programmet listas fr.o.m. angivet radnummer.
Observera	Ett långt program listas på skärmen, tills skärmen är full. Nästa rad framträder, då man trycker på mellanslagstangenten. Listningen stoppas med CTRL/C, RETURN eller valfritt BASIC-kommando.

Exempel

```
LISTABC123
LIST !Listar
LIST 100
LIST 100-500
LIST PR:
LIST PR:, 100-200
```

Lagrar filen ABC123 på externt minne
hela programmet på bildskärmen
Listar rad 100
Listar raderna 100-500
Listar hela programmet på skrivare
Listar raderna 100-200 på skrivare

LOAD

Format

LOAD [enhet:] filnamn[.typ]

Där <filnamn.typ> är namnet på det program, som ska laddas in.
Enhet kan vara CAS:, DRO: eller DR1:.

Funktion

Laddar in ett program från yttre minne.

Exempel

```
LOAD ABC
LOAD DR1: PROG.BAS
```

Observera

Om filtyp (de tre tecknen efter punkten) inte anges, söker datorn först efter filtyp .BAC och sedan filtyp .BAS.
Datorn läser hela filen fram till EOF (end of file) och inte bara till **END**.

MERGE

Format

MERGE [enhet:] filnamn[.typ]

Där <filnamn> är namnet på en fil på en yttre minnesenhet. Filen ska vara lagrad i textform (med **LIST**).

Funktion

Länkar programfiler så att programraderna kommer i nummerordning. Programmet i arbetsminnet överlagras med den begärda programfilen från en yttre enhet.

Verkan

De numrerade BASIC-raderna från den begärda filen läggs in i programmet i datorns arbetsminne. Varje rad felsöks, då den läggs in. Radnummer, som inte finns i programmet förut, läggs på sin plats i nummerordning. Om en ny rad har samma nummer som en rad i programmet, läggs den nya raden på den gamlas plats.

Den yttre filen läses till EOF(end of file).

Exempel

I datorn finns följande program:

```
5 Y = 10
10 PRINT
20 FOR L=1 TO 10
30 PRINT L;TAB(Y);"I";
40 READ Y
50 FOR I=1 TO Y
60 PRINT " * ";
70 NEXT I
80 PRINT
90 PRINT TAB(Y);"I"
100 NEXT L
```

På en yttre minnesenhet (flexskiva, kassett) finns följande programfil under namnet TABELL:

```
200 DATA 5,4,2,3,1
300 DATA 10,15,28,15,6
999 END
```

För att länka dessa båda filer ges kommandot:

```
MERGE TABELL
```

Raderna 200, 300 och 999 läses då in till programmet i arbetsminnet.

NEW

Format	NEW
Funktion	Raderar innehållet i arbetsminnet.
Verkan	Raderar arbetsminnet, nollställer alla variabler och återställer pekare. Kommandot rensar på detta sätt minnet från alla spår av programmet och börjar på nytt. Alla öppna filer stängs. Använd detta kommando innan Du börjar skriva in ett nytt program.
Observera	Kommandot SCR (scratch) kan också användas. SCR har samma funktion som NEW .

RENUMBER REN

Format	REN[UMBER] [radnr[,intervall[,fr.o.m. rad -t.o.m. rad]]]
	Där <radnr> är det nummer, som första raden ska få. Om inget radnummer anges, får första raden nummer 10. <Intervall> anger intervallet mellan två rader. Om inget intervall anges, ökas radnumret med 10 för varje ny rad. <Fr.o.m. rad> - <t.o.m. rad> anger vilka rader, som ska numreras om. Om inget anges, numreras alla rader i programmet om. För att <intervall> ska kunna anges, måste <radnr> anges. Både <radnr> och <intervall> måste anges, om man ska kunna ange <fr.o.m rad>-<t.o.m. rad>.
Funktion	Ändrar radnumreringen i det aktuella programmet.

Verkan Alla radnummer i programmet ändras på det sätt, som begärts i kommandot **RENUMBER**.

Alla radnummer, som används i satser med **GOSUB**, **GOTO**, **IF**, **ON** eller **RESUME** ändras, om det behövs för att hoppen ska ske till samma programsats som tidigare.

Om någon rad i programmet ger ett hopp till en icke existerande rad, skrivs ett felmeddelande ut på skärmen. I detta fall behåller raderna sin ursprungliga numrering.

Exempel

```
REN
REN 10
RENUMBER 10,5
REN 10,5,10-50
REN 10,5,-100
REN 10,5,100-
```

RUN

Format **RUN** [enhet:] [filnamn[.typ]]

Där <filnamn> är namnet på den programfil, som ska laddas in och köras. Om ingen filtyp anges, söker datorn först efter .BAC och i andra hand efter .BAS.

Funktion Laddar och exekverar ett BASIC-program eller exekverar (kör) programmet i datorns minne.

Verkan **1. RUN**
Alla variabler och fält i programminnet nollställs. Datasatser återställs och programmet i minnet genomlöps med början på den rad, som har lägst nummer.

2. RUN filnamn[.typ]

Programmet <filnamn[.typ]> laddas in på samma sätt som med kommandot **LOAD**. Det nyss inlästa programmet genomlöps med början på den rad, som har lägst nummer.

Exempel

Ex.1

```
10 READ A,B
20 LET A=A+B
30 PRINT A
40 DATA 2,3
50 END
RUN
5
```

Ex.2

Om samma program hade varit lagrat på en yttre minnesenhet under namnet APLUSB, ser bildskärmen ut så här:

```
RUN APLUSB
5
```

SAVE

Format	SAVE [enhet:] filnamn[.typ]
	Där <filnamn> är namnet på den nya filen i form av en teckensträng. Om ingen filtyp anges, lagras filen som typ .BAC.
Funktion	Skapar en programfil på ett yttre minne och lagrar programmet, som finns i datorns arbetsminne, i denna fil.
Verkan	Kommandot medför, att programmet i arbetsminnet lagras under det angivna filnamnet. Programmet lagras i internkodsformat, så att det kan laddas snabbt.
Exempel	<pre>10 -- 900 -- 999 END SAVE TEST</pre>
Observera	Om filen redan finns på flexskiva, kommer den gamla filen att förstöras och ersättas av det nya programmet, om inte filen på skivan är skrivskyddad.

SCR

Format	SCR
Funktion	Raderar programminnet.
Verkan	Raderar arbetsminnet samt alla variabler och återställer filpekarna. Kommandot raderar hela det existerande programmet från minnet och börjar om från början. Samtliga öppna filer är stängda.
Observera	Kommandot NEW kan också användas, det fungerar på samma sätt som SCR .

UNSAVE

Format	UNSAVE [enhet:] filnamn[.typ]
Funktion	Raderar en fil på flexskiva.
Exempel	När man har slutfört allt arbete med filen XYZ, raderas filen med följande kommando: <pre>UNSAVE XYZ</pre>
Observera	Om man inte anger filtyp, söker datorn först efter .BAC och i andra hand .BAS. Kommandot UNSAVE kan inte användas på en raderskyddad fil.

9 Instruktioner

Detta kapitel behandlar programsatserna i BASIC. En programsats är en instruktion, som beordrar datorn att utföra en viss operation. De flesta instruktioner kan även användas som kommandon.

Nedan följer en instruktionslista med en kort beskrivning av varje instruktion.

CHAIN	Laddar en programfil och exekverar den
CLOSE	Stänger filer
COMMON	Överför variabler till nästa program vid CHAIN
DATA	Datasats, värdet hämtas med READ
DEF FN	Definierar en användarfunktion
DIGITS	Anger max. antal siffror, som skrivs ut
DIM	Anger storlek för vektor/matris och sträng
DOUBLE	Dubbel precision (16 siffror)
END	Logiskt sista instruktion i BASIC-program
EXTEND	Möjliggör användning av långa variabelnamn
FLOAT	Återställer till flyttalsformat
FNEND	Avslutar flerradiga användarfunktioner
FOR	Inleder programloop (NEXT avslutar)
GET GET COUNT	Läser ett tecken/angivet antal tecken
GOSUB	Anropar en subrutin
GOTO	Hoppar till angivet radnummer
IF-THEN-ELSE	Styr villkorlig exekvering
INPUT INPUT LINE	Läser in data
INTEGER	Ändrar till heltalsformat
KILL	Tar bort en fil
LET	Tilldelar en variabel ett värde
NAME	Ger en fil nytt namn

NEXT	Stegar räknevariabeln i programloop
NO EXTEND	Stänger av EXTEND -mod
NO TRACE	Stänger av TRACE -funktion
ON ERROR GOTO	Hantering av feluthopp
ON-GOSUB	Villkorssats för hopp till subrutin
ON-GOTO	Villkorssats för hopp till olika radnummer
ON-RESTORE	Villkorlig återställning av datapekare
ON-RESUME	Villkorligt hopp från felhantering
OPEN-AS FILE	Öppnar en fil och ger den ett filnummer
OPTION BASE	Sätter lägsta värde för vektorindex
POSIT	Positionerar filpekare
PREPARE-AS FILE	Skapar en ny fil och ger den ett filnummer
PRINT PRINT USING	Skriver ut data med angivet format
PUT	Skriver en post
RANDOMIZE	Ger slumpalsgeneratorn ett nytt startvärde
READ	Tilldelar en variabel ett värde från DATA -sats
REM (!)	Inleder kommentar
RESTORE	Ställer datapekare
RESUME	Återhopp från felhantering
RETURN	Återhopp från subrutin
SINGLE	Ändrar precisionen till sju siffror
STOP	Stoppar programexekveringen
TRACE	Startar TRACE -funktion (felsökning)
WEND	Avslutar WHILE -funktion
WHILE	Ger uthoppsvillkor för WHILE -funktion

Nedan följer en utförlig beskrivning av samtliga instruktioner.

CHAIN

Format	CHAIN "filnamn.typ"/strängvariabel
	Där <filnamn.typ> är namnet på det program, som ska laddas in. Om filnamnet avser en fil på flexskiva, och filtypen inte är angiven, söker datorn först efter .BAC och i andra hand .BAS.
Funktion	Det program, som anropas, laddas in och körs.
Användning	Om användarprogrammet är för stort för att laddas in i arbetsminnet, kan man dela upp programmet i flera delprogram. CHAIN -instruktionen används som logisk avslutning på ett program för att hämta in nästa. Varje program anropas med sitt namn. Det förra programmet raderas, och det nya laddas in. Den programrad, som har lägst nummer, utförs först, på samma sätt som vid kommandot RUN . CHAIN -instruktionen blir den sista instruktion, som utförs. Det sista programmet i en sådan kedja behöver alltså ingen CHAIN -sats, men det är vanligt, att man återgår med CHAIN till ett program, där användaren kan välja, vilket delprogram, som ska köras.
Observera	För att överföra variabler från ett program till ett annat, används instruktionen COMMON .
Exempel	<pre>550 CHAIN "PROGRAM4.BAC"</pre>

CLOSE

Format	CLOSE (filnummer, ...)
	<Filnummer> anger den fil, som ska stängas.
Funktion	Avslutar in/utmatning och stänger filen.
Användning	Instruktionen CLOSE används för att stänga en eller flera filer. Om inte filnummer anges, stängs samtliga filer.
Observera	Instruktionen END stänger alla öppna filer. Vid utmatning med PRINT matas innehållet i den sista buffertarean ut, när filen stängs.

COMMON

Format	COMMON variabel[(n,...)] [,variabel,...] COMMON strängvariabel [(n,...)] = längd[,strängvariabel=längd,...]
	<n>=vektorindex och <längd>=strängens maximala längd
Funktion	Överför variablers värden från ett program till ett annat vid CHAIN .
Användning	Deklarationerna måste se likadana ut i alla de berörda programmen.

Observera **COMMON**-strängvariablers längd måste deklarerars. **COMMON**-satserna måste placeras omedelbart efter deklarationssatserna.

Exempel `10 COMMON A%,B(7),C$(15)=25`

DATA

Format **DATA** värde [,värde, ...]

Där alla **DATA**-satser, var de än står i programmet, skapar en datalista. **DATA**-satsen måste stå ensam på en programrad.

Funktion Utgör tillsammans med **READ**-instruktionen en metod att tilldela variabler värden.

Användning **DATA** används enbart tillsammans med **READ** och omvänt. Se vidare **READ**.

Exempel

```
100 DATA ....en.text..., ".en.text."
110 DATA ' "...en.text..." '
120 FOR I=1 TO 3
130 READ A$
140 PRINT "I";A$;"I"
150 NEXT I
```

ger följande utskrift:

```
!....en.text...!
!.en.text.!
!"...en.text..."!
```

DEF FN

Format Enradig funktion:
DEF FN identifierare [(argument)]=funktion
Flerradig funktion:
DEF FN identifierare [%/\$(argument)] [**LOCAL** variabel [,variabel,...]]

Funktion Definierar enradiga och flerradiga funktioner.

Användning En flerradig **DEF**-funktion skiljer sig från enradiga användarfunktioner, genom att funktionsnamnet på första raden inte följs av något likhetstecken. Vilka typer av argument som helst kan användas, även 0. Det är också tillåtet att blanda olika typer av argument. Den flerradiga funktionsdefinitionen ska innehålla satser med följande utseende:

```
RETURN <uttryck>
FNEND
```

När **RETURN** genomlöps, returneras funktionsvärdet varefter återhopp sker. Det kan finnas mer än en sådan sats, som framgår av exempel nedan.

Exempel på enradig funktion:

```
10 DEF FNA(X,Y)=X+X * Y
```

I nedanstående exempel väljs det större av två tal. Detta tal returneras som funktionsvärde. Det är vanligt, att man på detta sätt använder **IF - THEN** instruktionen i flerradiga funktioner:

```
5 EXTEND
10 DEF FNM(X,Y)
20 IF Y <= X THEN RETURN X
30 RETURN Y
40 FNEND
```

Nästa exempel visar en rekursiv funktion, som beräknar N! (N-fakultet). (Det finns effektivare, icke-rekursiva metoder att beräkna N!)

```
5 EXTEND
10 DEF FNFak(M%)
20 IF M%=1% THEN RETURN 1% ELSE
RETURN M% * FNFak(M%-1%)
30 FNEND
35 INPUT "Beräkna fakultet för följande tal: ";X
40 PRINT X;"-fakultet är ";FNFak(X)
50 END

RUN
Beräkna fakultet för följande tal: 4
4-fakultet är 24
```

En variabel, som används inne i själva funktionen, och inte är ett argument eller en lokal variabel för just den funktionen, behåller sitt värde i det överordnade programmet. En flerradig användarfunktion kan anropa en annan, men denna andra måste då vara helt innesluten i den första. Här gäller samma regler för programmets uppbyggnad som vid programslingor. De radnummer, som används i definitionen, får inte anropas från resten av programmet. Om man använder **ON ERROR GOTO** i definitionen, stängs denna felhantering av vid återhopp till det program, som anropat funktionen.

Om man behöver tillfälliga variabler i en definierad funktion, bör dessa variabler vara lokala, så att man inte råkar skada de globala variablerna. Man behöver då inte leta fram "oanvända" variabler.

Modifieraren **LOCAL** gör, att man kan använda ett lokalt variabelnamn. Vektorer kan inte deklarerars som lokala variabler. Strängvariabler måste anges med sin längd.

```

10 DEF FNA(X) LOCAL A,A% = 10
20 A = 33: A% = "Lokal"
30 PRINT A%
40 PRINT A
50 RETURN 5 * X
60 FNEND
100 A = 22: A% = "Global"
110 PRINT A%
120 PRINT A
130 PRINT FNA(8)

```

```

RUN
Global
22
Lokal
33
40

```

Nedanstående exempel visar en strängfunktion:

```

100 PRINT FNV1% ("AaBbCcDdEeFf", 5%, 10%)
110 END
120 DEF FNV1% (A%, B%, C%)
130 IF B% = C% THEN RETURN LEFT%(A%, B%) ELSE
RETURN RIGHT%(A%, C% - B%)
140 FNEND
RUN
CcDdEeFf

```

FNEND

Format	FNEND
Funktion	Avslutar en flerradig funktion.
Användning	Se instruktionen DEF FN .
Observera	Denna sats får aldrig genomlöpas. Innan FNEND ska funktionen ha gett ett uthopp med RETURN .

DIGITS

Format	DIGITS antal siffror
Funktion	Ger antal siffror, som skrivs ut med PRINT
Verkan	Det tal, som skrivs ut med PRINT , avrundas till angivet antal siffror. Talvärden, som är för stora för att skrivas med detta antal siffror, skrivs på exponentiell form med angivet antal siffror.
Observera	Instruktionen DIGITS påverkar inte beräkningarnas noggrannhet. Default: 6/16 siffror beroende på precision.

DIM

Format	DIM variabel(n)[,variabel(n,...),...] DIM strängvariabel[(n,...)] [=uttryck] Där värdet efter "=" anger stränglängden. n,... är högsta indexvärde. Begynnelseindex är <undre gräns> om inget annat angivits. <undre gräns> är antingen 0 eller 1 beroende på OPTION BASE . Om ingen sådan instruktion har genomlöpts, har <undre gräns> värdet 0.
Funktion	Ger maximala antalet element i indexerade variabler och strängar.
Användning	Man kan ha hur många index som helst. Alla värden, som anges i en DIM -sats, avrundas till heltal. Om man använder en indexerad variabel, utan att dimensionera den, antas dimensionen till 10 för varje index. Alla variabler har värdet 0 tills de tillordnats ett annat värde. Om en strängvariabel inte dimensionerats, sätts dess maxlängd automatiskt till den längd strängen har, då den för första gången tillordnats ett värde skilt från tom sträng. För en sträng, som inte dimensionerats, reserveras dock aldrig kortare längd än 80 tecken.

Exempel

DIM A\$(N) En strängvektor med strängarna A\$(< undre gräns >) - A\$(N). Varje sträng har längden 80.

DIM A\$(N)=14 Som ovan men varje sträng har längden 14 tecken.

```
10 DIM X(5),Z(4,3),A(10,10)
12 DIM A4(100)
14 DIM A$(20),B$(10,20)
16 DIM C$(40)=4
18 DIM D$(10,10)=8
20 DIM Q$=253
```

AVANCERAD PROGRAMMERING:

Den undre gränsen 0 eller 1 kan vid behov ändras för varje index. Man ersätter maxvärdet med två värden åtskilda av kolon.

Exempel

DIM A(-2:2)

Här får vi en vektor med fem element A(-2), A(-1), A(0), A(1), A(2) oberoende av den undre gräns, som gäller för tillfället.

Omdimensionering av tidigare dimensionerad variabel är tillåten, om den nya DIM-satsen medför en mindre dimension.

DOUBLE

Format	DOUBLE
Funktion	Ändrar alla variabler och uttryck med flyttal till dubbel precision (16 siffror).
Användning	Deklarationen DOUBLE ska stå innan variablerna används i programmet och kan inte ändras när programmet väl har startats med RUN . Ändringen kan göras om en programrad har editerats eller om man har använt kommandot CLEAR . Om precisionen inte deklarerats i programmet, gäller SINGLE .
Observera	Det går inte att blanda SINGLE och DOUBLE i ett och samma program.

END

Format	END
Funktion	Avslutar programmet.
Användning	Instruktionen END ska ha det högsta förekommande radnumret i huvudprogrammet. Efter END får bara förekomma underprogram (subrutiner) och funktioner, vilka ger återhopp till huvudprogrammet. END stänger alla filer.
Observera	Variablerna behåller sina värden efter END . END måste stå först på raden.

EXTEND

Format	EXTEND
Funktion	Tillåter långa variabelnamn.
Observera	Då EXTEND begärts, är interpretatorn känslig för mellanslag, utom efter radnummer och intill aritmetiska operatorer (- + * /). Hopskrivna nyckelord kan misstolkas som långa variabelnamn. Variabelnamnen får vara hur långa som helst och är signifikanta till alla delar.

Exempel

```
10 EXTEND
20 LET MOMS=MOMSGRUNDANDE*MOMSPROCENT
```

FLOAT

Format	FLOAT
Funktion	Samtliga tal tolkas som flyttal. Heltal betecknas med %.
Användning	Se instruktionen INTEGER
Observera	Som defaultvärde gäller FLOAT . Det är inte tillåtet att blanda FLOAT och INTEGER i samma program.

Exempel

```
10 A=125.5 !Flyttal
20 A%=12% !Heltal
```

FOR

Format

FOR variabel=uttryck **TO** uttryck [**STEP** intervall]

Där variabeln i **FOR...TO**-satsen får det begynnelsevärde, som ges av det första uttrycket. Därefter utförs instruktionerna mellan **FOR** och **NEXT**. När **NEXT** påträffas, adderas det angivna intervallet till variabeln. Se även under **NEXT**.

Om variabeln har ett värde, som är större än uttrycket efter **TO**, sker uthopp till satsen efter **NEXT**.

Om variabeln redan från början har ett värde, som är större än den övre gränsen efter **TO**, utförs inte satserna i loopen.

Uttrycken i **FOR**-satsen beräknas en enda gång vid inhoppet i loopen. Variabeln kontrolleras mot den övre gränsen varje gång loopen ska genomlöpas. Beträffande uttryck se avsnitt 2.4.

Funktion

Instruktionerna **FOR** och **NEXT** används tillsammans för att skapa programloopar. En loop innebär, att en eller flera instruktioner utförs ett visst antal gånger.

Användning

En programloop består av fyra delar:

1. Initiering av de villkor, som måste gälla, för att loopen ska genomlöpas en första gång.
2. Programloopens innehåll, d.v.s. de instruktioner, som ska upprepas.
3. Modifieringen, som ändrar variabelns värde, så att varje genomlöpning av loopen skiljer sig från de övriga.
4. Uthoppsvillkoret, som kontrolleras vid varje genomlöpning. När det är uppfyllt, sker uthopp till programsatsen närmast efter loopen.

Om **STEP**-uttrycket inte anges i **FOR**-satsen, antas intervallet vara +1. Detta medför, att de flesta **FOR**-satser inte innehåller något **STEP**-uttryck.

Variabeln kan också modifieras inne i själva loopen. När uthopp sker, har variabeln sitt nya värde, d.v.s. senast använda variabelvärdet + intervall.

FOR-loopar kan inte överlappa varann utan måste vara antingen totalt inneslutna i varann (kapsling) eller totalt fristående från varann.

Även om variabeln inte har uppnått sitt gränsvärde, kan man hoppa ur programloopen med ett villkorligt eller ovillkorligt uthopp. Om man vill hoppa tillbaka in i en loop, som inte hade genomlöpts fullständigt, måste man vara noga med att sätta korrekta värden för övre gräns och steglängd.

Exempel

Ex.1 Exempel på en **FOR - NEXT**-loop. Loopen utförs 20 gånger. Före uthoppet ur loopen skrivs A=20. **FOR**-satsen innehåller inget **STEP**-uttryck, alltså antas intervallet vara +1.

```
10 FOR A%=1% TO 20%  
20 PRINT "A=";A%  
30 NEXT A%  
40 PRINT "A=";A%
```

Loopen består av raderna 10, 20 och 30. Då loopen genomlöps, skrivs A=1, A=2,..., A=20. När A% har värdet 20 och rad 30 genomlöps, ökas A% med 1 och rad 10 genomlöps. Eftersom A% nu är större än övre gränsvärdet, ger rad 10 uthopp till rad 40. Utskriften från rad 40 blir A=21.

Ex.2 Godtagbar kapsling

Ej godtagbar kapsling

```
50 FOR A=1 TO 10  
60 FOR B=2 TO 11  
70 NEXT B  
80 FOR C=1 TO 10  
90 NEXT C  
100 NEXT A
```

```
150 FOR A=1 TO 10  
160 FOR B=2 TO 11  
170 NEXT A  
180 NEXT B
```

Observera

I **FOR**-satser bör man använda heltalsvariabler, eftersom loopen då genomlöps mycket snabbare.

NEXT

Format

NEXT variabel

Där <variabel> är den variabel, som specificeras i tillhörande **FOR**-sats. Satserna **FOR** och **NEXT** avgränsar programloopen. När **NEXT**-satsen genomlöps, adderas intervallet till variabelns värde och programmet undersöker, om variabeln överskridit den övre gräns, som anges i **FOR**-satsen. När variabelns värde är större än det övre gränsvärdet, utförs satsen närmast efter **NEXT**-satsen.

Funktion

NEXT anger slutet på en programloop, som inletts med en **FOR**-sats. Vid **NEXT** inkrementeras variabeln (ökas med intervallet).

Användning

Se **FOR**.

GET

Format

GET strängvariabel

Funktion

Läser in ett tecken från tangentbordet till en strängvariabel.

Observera

Om tangentbordsbufferten är tom, väntar interpretatorn tills en tangent trycks ned. Vilket tecken som helst kan hämtas in.

GET

Format	GET # filnummer, strängvariabel [COUNT antal tecken] <Filnummer> är det filnummer, som definierats med instruktionen OPEN. <Strängvariabel> är den sträng, dit tecknet(nen) överförs. COUNT <antal tecken> anger antalet tecken, som ska läsas från filen.
Funktion	Läser in ett eller flera tecken från angiven fil till angiven strängvariabel.
Användning	Se kapitel 3.5

GOSUB

Format	GOSUB radnummer <Radnummer> är det första radnumret i den anropade subrutinen. Programexekveringen fortsätter med detta radnummer.
Funktion	Ger uthopp till en subrutin.
Användning	En subrutin är en följd av programinstruktioner, som utför en uppgift, vilken återkommer vid flera tillfällen i ett program. Subrutiner och funktioner gör det möjligt, att anropa en sådan instruktionsföljd från flera ställen i programmet. En subrutin är en programdel, som kan anropas med en GOSUB-instruktion. När subrutinen har fullgjort sin uppgift, sker ett återhopp via en RETURN-instruktion till programsatsen närmast efter den anropande GOSUB-satsen.
Exempel	<pre>50 GOSUB 1300 1290 REM Detta är en subrutin 1300 LET K=1 1360 RETURN 9999 END</pre>
Observera	Uthopp ur en subrutin får endast ske med GOSUB eller RETURN .

GOTO

Format	GOTO radnummer Där <radnummer> vanligtvis inte är närmast följande rad i programmet.
Funktion	Ovillkorligt hopp till angivet radnummer i programmet.
Användning	Instruktionen GOTO används, när man vill åstadkomma ett ovillkorligt hopp till en annan programrad än den nästföljande. Med instruktionen GOTO kan man hoppa framåt eller bakåt i programmet. När GOTO används i en programrad med flera satser, ska denna instruktion alltid stå sist på raden. Om någon annan programsats står senare på raden, utförs den aldrig
Exempel	<pre>10 X=20 20 PRINT X 30 X=X+1 40 GOTO 20 50 END</pre>
Observera	GOTO kan användas i direktmod i stället för CON (Continue), om man vill att programmet ska exekveras från en viss rad.

IF-THEN-ELSE

Format	IF villkor THEN sats[er]/radnummer [ELSE sats[er]/radnummer] Där test sker med avseende på det angivna villkoret. Om det är uppfyllt (logiskt sant) utförs det, som står efter THEN . Om villkoret inte är uppfyllt (logiskt falskt), utförs den programrad, som följer närmast efter IF -satsen.
Funktion	Används för villkorlig styrning av ordningsföljden mellan programraderna.
Användning	Efter THEN i IF -satsen får finnas antingen ett radnummer eller en eller flera BASIC-satser. Om där finns BASIC-satser, och villkoret är uppfyllt, utförs dessa satser innan programmet fortsätter med raden närmast efter IF -satsen. Villkoret gäller för alla satser, som följer på samma rad som IF -satsen. Efter ELSE anges antingen ett radnummer, dit uthopp sker, eller en eller flera satser, som utförs innan raden närmast efter IF -satsen. Om villkoret är uppfyllt, utförs de instruktioner, som finns mellan THEN och ELSE . Vid beräkningen av villkorstuttryck utförs aritmetiska operationer i sin vanliga prioritetsordning. Relationsoperatorerna har samma inbördes prioritet och utförs efter de aritmetiska operatorerna men före de logiska operatorerna.

Relationsoperatorer

= lika med
< > icke lika med
< mindre än
> större än
<= mindre än eller lika med
>= större än eller lika med

Villkorsuttryck har värdet -1, om de är sanna, och värdet 0 om de är falska.

Ex. $5+6*5 > 15*2$ är sant

Exempel

```
170 IF A<B+3 THEN 160
180 IF A=B+3 THEN PRINT "A har värdet ";A
190 IF A=>B THEN T1=B
200 IF A=B THEN PRINT "Lika ": A=1/B
210 IF A>B THEN PRINT "Större" ELSE PRINT "Mindre"
```

I rad 200 gäller villkoret både för **PRINT**-satsen och tilldelnings-satsen.

INPUT

Format

INPUT [# filnummer/"ledtext"] variabel [,variabel,...]

Där <filnummer> är den beteckning filen givits i instruktionen **OPEN**.

<Variabel> innehåller namn på aritmetiska variabler, element i numeriska vektorer, strängvariabler eller element i strängvektorer.

Om # <filnummer> inte anges, antar systemet, att indata kommer från tangentbordet. Data läses från den fil eller den enhet, som tilldelats det angivna filnumret.

<Ledtext> är en teckensträng inom citationstecken. Kan endast användas vid inmatning från tangentbordet.

Funktion

Hämtar in data till det program, som körs.

Användning

Medan programmet exekveras, kan användaren mata in data efterhand som programmet begär in dem. **INPUT** låter datorn vänta på ett svar. Om ingen ledtext angivits, skrivs ett frågetecken på skärmen.

Det är ofta lämpligt att låta programmet skriva en ledtext, för att påminna användaren om vilka data, som ska skrivas in. Se Ex. 1 nedan. Efter en ledtext skrivs inget frågetecken.

Exempel

Ex. 1

```
10 INPUT "Ditt namn : ?" A$
20 INPUT "Din adress : ?" B$
```

är samma sak som:

```
10 PRINT "Ditt namn : ";
20 INPUT A$
30 PRINT "Din adress : ";
40 INPUT B$
```

Ex. 2

```
50 INPUT #3,C$
```

Instruktionen medför, att data läses från fil 3. Data placeras i strängen C\$.

INPUT LINE

Format

INPUT LINE [# filnummer,] strängvariabel

<Filnummer> är det nummer, som ges i instruktionen **OPEN** och betecknar en yttre enhet eller en fil som logisk enhet.

Funktion

Tar emot inmatning av en rad tecken.

Användning

Programmet tar emot en rad tecken från den angivna filen. Alla tecken på raden läses in, även mellanslag, skiljetecken och citationstecken. De avslutande tecknen vagnretur (CR) och radframatning (LF) läses också in.

Med instruktionen **INPUT LINE** kan man inte få någon ledtext, utan den får skrivas med en **PRINT**-sats.

Exempel

Ex. 1

```
10 PRINT "Din adress : ";
20 INPUT LINE A$
```

Ex. 2

```
10 INPUT LINE A$
20 A$=LEFT$(A$,LEN(A$)-2)
```

Exempel 2 tar bort CR och LF från strängen A\$.

INTEGER

Format

INTEGER

Funktion

Vid inmatning och listning av program antas alla variabler vara heltalsvariabler, om inget annat anges.

Användning När ett program skrivs in, och man givit instruktionen **INTEGER**, behöver programmeraren inte ange suffixet % på heltalsvariablerna. Däremot ska alla flyttalsvariabler markeras med suffixet . (decimalpunkt), och strängvariabler ska som vanligt ha suffixet \$.

Ett program, som är lagrat i textform och innehåller flyttalsvariabler, kan köras som ett rent heltalsprogram, om man ger kommandot **INTEGER** innan det laddas. När ett sådant program lagras, har man omformat det till heltalsprogram.

Observera Om inget annat anges, gäller flyttalsformat. Det är inte tillåtet att blanda **INTEGER** och **FLOAT** i samma program.

Exempel

```
100 REM Visar utskrift av flyttal/heltal
110 INTEGER
120 A=12.345
130 B=123
140 C=B.
150 D1=A.
160 PRINT A,B,C,D1
170 END
RUN
12.345 123 123 12
```

KILL

Format **KILL** "[enhet:] filnamn[.typ]"

Där filen med namnet <filnamn.typ> inte är raderskyddad. Användaren kan inte radera en fil, som är raderskyddad.

Funktion Den fil, som anges med filnamnet, raderas från det yttre minnet.

Exempel När användaren inte längre behöver filen XYZ.TXT på flexskivan, kan filen raderas från skivan med följande sats:

```
460 KILL "XYZ.TXT"
```

LET

Format [**LET**] variabel=uttryck

Ordet **LET** kan utelämnas.

Användning Instruktionen **LET** används för att tilldela en variabel ett värde.

Exempel

```
10 LET A=5.02
20 LET B9=5*(X/2)
30 D=(3*A)/2-B
```

NAME

Format	NAME "[enhet:]filnamn1.typ" AS "filnamn2.typ"
Funktion	Ändrar namn på en fil på flexskiva.
Användning	Den fil, som har namnet <filnamn1.typ> erhåller det nya namnet <filnamn2.typ>.

Ingen filtyp antas, om den inte anges. Filtyp måste anges i båda fallen, om filen är lagrad med filtyp och filtyp önskas i det nya filnamnet.

Exempel Ex.1

```
100 NAME "DR0:GAMMAL.BAC" AS "NY.BAC"
```

Ex.2

Följande sats:

```
200 NAME "DR0:ABC.BAC" AS "XYZ.BAC"
```

ändrar namnet på filen ABC.BAC på skivan i DR0:. Instruktionen **NAME** - **AS** kan inte överföra en fil från en enhet till en annan.

Ex.3

```
120 NAME "NYTT" AS "NYTT1"
```

NO TRACE

Format	NO TRACE
Funktion	Avslutar den utskrift av radnummer, som begärts med instruktionen TRACE

Exempel

```
10 PRINT "Start "  
20 K=-1  
30 TRACE  
40 IF K> 1 THEN 80  
50 K=K+1  
60 PRINT "Nr ";K  
70 GOTO 40  
80 A=K  
90 NO TRACE  
100 PRINT "Slut"  
RUN  
Start  
40 50 60 Nr 0  
70 40 50 60 Nr 1  
70 40 50 60 Nr 2  
70 40 80 90 Slut
```

TRACE-funktionen är avstängd före rad 40 och efter rad 90.

NO EXTEND

Format	NO EXTEND
Funktion	Avslutar arbete i EXTEND -mod.
Användning	När man arbetar under NO EXTEND , får variabelnamn bestå av en bokstav följt av en valfri siffra. Om inget annat begärts, arbetar interpretatorn med NO EXTEND .

ON ERROR GOTO

Format	ON ERROR GOTO [radnummer]
Funktion	Ger hopp till angivet radnummer vid fel.
Användning	Se vidare avsnitt 2.6
Observera	Om radnummer utelämnas sker inget hopp vid fel. För återhopp används RESUME .

ON-GOSUB

Format	ON uttryck GOSUB radnummer[,radnummer,...]
	Uthopp sker till ett av radnumren i listan beroende på uttryckets värde (heltal). Återhopp sker till raden efter ON-GOSUB . Om uttryckets värde adresserar ett radnummer, som inte finns i listan, fås en felutskrift.
Funktion	Används för att villkorligt hoppa till en av flera subrutiner eller en av flera ingångar i en subrutin.

Exempel

```
10 FOR X=1 TO 5
20 PRINT X
40 ON X GOSUB 1300,200,1300,400,1300
50 PRINT A$
60 NEXT X
70 END
200 LET A$="Sub200"
210 RETURN
400 LET A$="Sub400"
410 RETURN
1300 LET A$="Sub1300"
1310 RETURN
```

Uthopp sker till rad	för X-värdet
1300	1
200	2
1300	3
400	4
1300	5

ON-GOTO

Format	ON uttryck GOTO radnummer[,radnummer,...]
	Där värdet av <uttryck> (heltalsvärdet) används som pekare i radnummerlistan.
Funktion	Instruktionen ON-GOTO gör det möjligt att hoppa till en av flera rader, beroende på uttryckets värde.

Exempel

```
100 ON A/B GOTO 1000,1500,1700
```

ger uthopp enligt följande tabell:

1. rad nr 1000 om $0.5 \leq A/B < 1.5$
2. rad nr 1500 om $1.5 \leq A/B < 2.5$
3. rad nr 1700 om $2.5 \leq A/B < 3.5$
4. fel om $A/B < 0.5$
5. fel om $A/B \geq 3.5$

ON-RESTORE

Format	ON uttryck RESTORE radnummer[,radnummer,...]
	Heltalsvärdet av <uttryck> flyttar DATA -pekaren till angivet radnummer.
Funktion	Ställer DATA -pekaren efter samma urvalsförfarande som ON-GOTO -satsen.

Användning Satsen **ON-RESTORE** kan på detta sätt användas för att ge villkorlig ändring av **DATA**-pekaren till en viss plats i data-buffern.

Exempel

```
10 FOR X=1 TO 3
20 READ A,B,C
30 ON X RESTORE 60,70,80
40 PRINT A;B;C
50 NEXT X
60 DATA 1,2,3
70 DATA 4,5,6
80 DATA 7,8,9
90 END
RUN
1 2 3
1 2 3
4 5 6
```

ON-RESUME

Format	ON uttryck RESUME radnummer[,radnummer,...] Där värdet av <uttryck> (heltalsvärdet) används som pekare i radnummerlistan.
Funktion	Instruktionen ON-RESUME gör det möjligt att hoppa till en av flera rader, beroende på uttryckets värde, då satsen utförs. Felhantering återställs.
Användning	ON-RESUME används för villkorligt återhopp efter felhantering.
Exempel	<pre>10 ON ERROR GOTO 100 100 REM Felhantering 150 ON A RESUME 1000,2000</pre>
Observera	ON-RESUME används tillsammans med ON ERROR GOTO . Se avsnitt 2.6.

OPEN

Format	OPEN "[enhet:][filnamn[.typ]]" AS FILE filnummer Där <enhet:> kan vara t.ex. DR0: Drivenhet 0 DR1: Drivenhet 1 PR: Skrivare CAS: Kassetminne V24: V24-snitt CON: Tangentbord/bildskärm Uttrycket efter AS FILE ska vara ett heltalsvärde mellan 0 och 255. Om skrivare öppnas, utelämnas <filnamn.typ>.
Funktion	Används för att öppna en fil med ett filnummer, som gäller inom det aktuella BASIC-programmet.
Användning	OPEN används för filer, som redan existerar. Datafiler eller enheter har både sitt eget namn, som identifierar dem i systemet, och ett filnummer, som identifierar dem i programmet. OPEN -satsen ger sambandet mellan nämnnet och filnumret. Skrivning på och läsning från filen sker med bl.a. INPUT , PRINT , GET och PUT .
Observera	För att kunna läsa data i en redan existerande fil, ska man alltid öppna filen med OPEN . Maximalt sju filer får vara öppna samtidigt.

Exempel

Ex. 1

```
50 OPEN "TEST.TXT" AS FILE 1
```

Ex. 2

```
10 OPEN "DATA.TXT" AS FILE 2
20 INPUT #2,A
30 INPUT #2,B
40 INPUT #2,C7X
```

Värdet på variablerna A, B och C7X läses in från den fil, som öppnats som fil 2. Dessa värden läses direkt efter de senast lästa värdena. Om filen ska läsas från början, måste den öppnas igen med en **OPEN**-sats.

OPTION BASE

Format

OPTION BASE n

Funktion

där n=0 eller 1
Anger lägsta värdet för vektorindex.

Observera

Om ingen **OPTION BASE** angivits, gäller 0 som lägsta index. Deklarationen av **OPTION BASE** måste ligga före all dimensionering och användning av vektorer.

POSIT

Format

POSIT # filnummer, antal tecken

Funktion

Positionerar filpekare.

Användning

POSIT används för flyttning av filpekaren angivet antal positioner räknat från filens början (första positionen). Första positionen = 0. **POSIT** kan användas tillsammans med samtliga filhanteringsinstruktioner. Instruktionen pekar ut ett speciellt tecken eller första tecknet i en teckenföljd, som ska läsas eller skrivas. **POSIT**(filnummer) används för läsning av filpekarens läge (position). Se avsnitt 3.5.

Exempel

Ex. 1

```
10 POSIT #1,5
```

Filpekaren flyttas till position 5, d.v.s. pekar på det sjätte tecknet i fil 1.

Ex. 2

```
50 A=POSIT(1)
```

A = filpekarens position. I Ex. 1 befinner sig filpekaren i position 5, d.v.s. A=5.

Observera

Om filpekaren positioneras med **POSIT** efter en **PRINT**-instruktion, kommer filslut att skrivas innan **POSIT** exekveras. För att förhindra detta måste man lägga in en dummy **GET**-sats mellan **PRINT** och **POSIT**.

PREPARE

Format	PREPARE "[enhet:][filnamn.typ]" AS FILE filnummer
Funktion	Skapar och öppnar en ny fil med ett filnummer, som gäller inom det aktuella BASIC-programmet.
Användning	PREPARE används som OPEN , men skapar en ny fil. OPEN används då filen redan finns.

Exempel

```
10 PREPARE "DATA.TXT" AS FILE 2
20 PRINT #2,A
30 PRINT #2,B
40 PRINT #2,C✕
```

Värdet på variablerna A, B och C ✕ skrivs på fil 2 (DATA.TXT).

PRINT

Format	PRINT [#filnummer,]"data"/variabel [,"data"/variabel,...] Där # < filnummer > motsvarar filnumret i instruktionerna OPEN och PREPARE . Om filnumret utelämnas, skrivs värdena på bildskärmen. PRINT kan bytas mot ; (semikolon).
--------	---

Om ett element inte är en enkel variabel eller konstant, beräknas uttryckets värde, innan data skrivs ut. Instruktionen kan också innehålla teckensträngar inom citationstecken.

Funktion	Matar ut data i ASCII-form.
----------	-----------------------------

Användning	Positionerna på en rad är numrerade från 0 till 39 alternativt 79. Raden är indelad i kolumner, fasta tablägen, som börjar i pos. 0, 15, 30, 45, 60 och 75. Ett kommatecken (,) efter en variabel eller en sträng i PRINT -listan innebär, att nästa element i listan börjar skrivas ut i nästa kolumn. Två kommatecken efter varann i listan innebär, att en kolumn hoppas över vid utskriften.
------------	---

Ett semikolon (;) efter en variabel eller en sträng i listan innebär, att nästa element i listan börjar skrivas ut i nästa position, d.v.s. omedelbart efter det föregående tecknet. Om listan avslutas med ett semikolon, ges ingen radframmatning efter **PRINT**-satsen.

Då en rad är fullskriven, görs en radframmatning, och utskriften fortsätter på nästa rad. För att styra **PRINT**-satsens utskrifter till vissa, bestämda lägen används funktionerna **TAB** och **CUR**. Dessa funktioner ger information om vilken position utskriften ska placeras i.

En **PRINT**-sats utan argument ger vagnretur och radframmatning, d.v.s. en blankrad.

Exempel

Ex. 1

```
110 PRINT X,Y;"5"
120 PRINT
130 PRINT "Värde= ";X3,"SAM2= ";A+2
140 END
```

Ex. 2

```
10 LET A=5
20 LET B=2
30 PRINT A,B,A+B,A*B,A-B,B-A,A/B
40 END
```

Ex. 3

```
100 PREPARE "DR0:SKRFIL.DAT" AS FILE 3
110 PRINT #3,A
```

skapar filen SKRFIL.DAT på skivan i DR0: och skriver värdet av variabeln A i filen.

PRINT USING

Format

PRINT [# filnummer] **USING** "formatsträng"; "data"/variabel
[, "data"/variabel,...]

Där <"formatsträng">, med citationstecken, är sammansatt av speciella formateringstecken. Dessa tecken, som beskrivs nedan, bestämmer uppställning och format för de strängar och tal, som ska skrivas.

Funktion

Skriver tal och strängar med angivet format.

STRÄNGFÄLT

När **PRINT USING** används för att formatera strängar, kan man välja mellan tre styrtecken för att ange formatet:

"!"

Anger att bara det första tecknet i strängen ska skrivas ut.

"Ö n blankaÖ"

Anger, att strängens 2+n första tecken ska skrivas ut. <n blanka> är n stycken mellanslag. Om enbart bokstäverna "ÖÖ" (versaler) skrivs, kommer två tecken att skrivas ut o.s.v. Om strängen är längre än det angivna antalet tecken i fältet, skrivs de första tecknen ut och resten ignoreras. Om det angivna fältet är större än strängen, blir strängen vänsterjusterad i fältet. Resten av fältet fylls med blanka tecken (mellanslag).

Exempel

```
10 A$="Se" : B$="upp"
20 PRINT USING "ÖÖ";B$
30 PRINT USING " ÖÖ";A$,B$
40 PRINT USING " Ö Ö ";A$,B$,"!!"
RUN
up
Se up
Se upp !!
```

"&"

Anger ett strängfält med variabel längd. När ett fält specificeras med "&", skrivs strängen ut precis som den ser ut.

Exempel

```
10 A$="Se": B$="upp"  
20 PRINT USING "!";A$;  
30 PRINT USING "&";B$  
RUN  
Supp
```

NUMERISKA FÄLT

Följande specialtecken kan användas för att formatera ett numeriskt fält.

#

Nummertecknet # används för att beteckna varje sifferposition. Alla sifferpositioner fylls ut vid utskrift. Om det tal, som ska skrivas, har färre siffror än det reserverade antalet positioner, högerjusteras talet i fältet och föregås av mellanslag.

En decimalpunkt kan sättas i valfri position i fältet. Om formatsträngen anger, att en siffra ska stå före decimalpunkten, skrivs siffran alltid ut (ev. 0). Talen avrundas vid behov.

```
PRINT USING "##.##";.78 ger utskriften  
0.78
```

```
PRINT USING "###.###";987.654 ger utskriften  
987.65
```

```
PRINT USING "###.## ";10.2,5.3,66.789,234  
10.20 5.30 66.79 0.23
```

I det sista exemplet avslutas formatsträngen med två mellanslag, för att de utskrivna värdena inte ska hamna alldeles intill varann på raden.

+

Ett plustecken i början eller slutet av formatsträngen medför, att talets tecken (+ eller -) alltid skrivs ut före eller efter talet.

-

Ett minustecken i slutet av formatsträngen medför, att de negativa talens minustecken placeras efter talet i stället för före, som är det normala.

```
PRINT USING "+##.## ";-68.95,2.4,55.6,-.9  
-68.95 +2.40 +55.60 -0.90
```

```
PRINT USING "##.##- ";-68.95,22.449,-7.01  
68.95- 22.45 7.01-
```

**

Två asterisker i början av formatsträngen medför, att blanka tecken i början av ett tal fylls med asterisker. Tecknen** reserverar också plats för två siffror.

```
PRINT USING "**.## ";12.39,-0.9,765.1  
* 12.4 * -0.9 765.1
```

¤¤

Två ¤¤ gör att ett valutatecken skrivs omedelbart till vänster om talet. ¤¤ reserverar också två platser, varav den ena används för ¤ i utskriften. ¤¤ kan inte användas vid exponentialformat. Negativa tal måste ha minustecken i slutet av talet. Denna funktion används mest med amerikansk teckenuppsättning, där ¤ motsvaras av \$ (dollartecken).

```
PRINT USING "¤¤ #.# # ";456.78
¤456.78
```

**¤

¤ i början av en formatsträng kombinerar verkan av och ¤¤. Mellanslag i början av ett tal fylls med* och ¤-tecken skrivs före talet.**¤ reserverar tre positioner, varav en används för ¤-tecknet.

```
PRINT USING "**¤ #.# # ";2.34
**¤ 2.34
```

,

Ett kommatecken till vänster om decimalpunkten i en formatsträng medför, att ett mellanslag skrivs som avgränsare före var tredje siffra räknat från decimalpunkten. Ett kommatecken i slutet av formatsträngen skrivs ut som en del av strängen. Detta kommatecken är en avgränsare mellan två tal. Kommatacket har ingen inverkan, om det används med exponentialformat.

```
PRINT USING "### #.# # ";1234.5
1 234.50

PRINT USING "### #.# #, ";1234.5
1234.50,
```

ÜÜÜÜ

Fyra versala Ü kan placeras i slutet av formatsträngen för att ange exponentialformat. De fyra tecknen reserverar utrymme för E+xx. Decimalpunkten kan sättas i valfritt läge. Exponenten anpassas efter det valda formatet. Om man inte särskilt anger, var + eller - ska placeras, används en sifferposition i början av talet som teckenposition. I denna position skrivs antingen ett mellanslag eller ett minustecken.

```
PRINT USING "### #.ÜÜÜÜ";234.56
2.35E+02

PRINT USING ".### #.ÜÜÜÜ";-888888
-.8889E+06

PRINT USING "+.### #.ÜÜÜÜ";123
+.12E+03
```

—

Ett understrykningstecken i formatsträngen gör, att nästa tecken skrivs ut som det står i strängen.

```
PRINT USING "┘ #.# # ┘!";12.34
!12.34!
```

%

Om man vill skriva ut ett _ - tecken, ska formatsträngen innehålla " _ ".

Om talet, som ska skrivas, är större än det format, som reserverats, skrivs ett procenttecken ut före talet. Procenttecken skrivs också, om en avrundning får talet att bli större än det reserverade fältet.

```
PRINT USING"###.##";111.22
%111.22
```

```
PRINT USING".##";999
%1.00
```

PUT

Format

PUT #filnummer, strängvariabel

Där # <filnummer> ger det filnummer, som definierats med någon av satserna **OPEN** eller **PREPARE**.

<strängvariabel> kan vara en strängvariabel eller ett stränguttryck.

Funktion

Skriver en strängvariabel i binär form.

Användning

Se avsnitt 3.5.

RANDOMIZE

Format

RANDOMIZE

Funktion

Sätter ett slumpmässigt startvärde för funktionen **RND** (slumptalsgeneratorn).

Användning

Ska stå före det första anropet av slumptalsgeneratorn **RND** i programmet. **RANDOMIZE** får slumptalsgeneratorn att ge olika värden för varje gång programmet körs, genom att **RND** får ett nytt startvärde då **RANDOMIZE** påträffas.

VARNING

Bör bara användas en gång i varje program.

READ

Format

READ variabel [, variabel, ...]

Funktion

Utgör, tillsammans med **DATA**-satser, ett sätt att tilldela variabler värden.

Användning

Instruktionen **READ** tilldelar variablerna i listan i tur och ordning värden från **DATA**-satserna. Innan programmet körs, har BASIC sammanfört alla data från **DATA**-satserna till ett datablock. Varje gång en **READ**-sats exekveras, hämtas nästa data från datablocket.

READ används tillsammans med **DATA**.

Om man behöver använda samma data mer än en gång i ett program, kan man återställa datapekaren inom blocket med instruktionen **RESTORE** eller **ON RESTORE**. Se vidare under dessa instruktioner.

Exempel

Ex. 1

```
100 READ A,B,C,D,X1,X2
|
|
150 DATA 3,6,1.8
200 DATA 6.83E-3,-86.4,3.14
```

När programmet genomlöps, får variablerna följande värden:

```
A=3
B=6
C=1.8
D=6.83E-3
X1=-86.4
X2=3.14
```

Ex. 2

```
10 READ A$,B$,C$
20 PRINT A$,B$,C$
30 DATA OSKAR, MATS, ""STEN""
RUN
OSKAR      MATS      "STEN"
```

Observera

Om ett kommatecken, citationstecken eller apostrof ska ingå i en sträng, måste det stå inom citationstecken.

REM

Format

REM text
! text

Där <text> får innehålla alla tecken på tangentbordet. Interpretorn ignorerar allt, som står efter **REM** eller ! på en rad.

Funktion

Inleder kommentar i program.

Användning

Man bör lägga in täta kommentarer i sina program, för att göra dem mera lättlästa och för att underlätta underhåll.

Exempel

```
10 REM Detta program beräknar
20 ! medelvärdet.
2010 !***** Skriver ut en tabellrad*****
```

RESTORE

Format

RESTORE [radnummer]

Funktion

Gör det möjligt att använda innehållet i **DATA**-satser flera gånger.

Exempel

Ex. 1

```
60 RESTORE
```

Ställer datapekaren till början av den första **DATA**-satsen i programmet.

Ex. 2

```
50 RESTORE 100
```

Ställer datapekaren till **DATA**-satsen med radnummer 100.

RESUME

Format

RESUME [radnummer]

Funktion

Återhopp från felhanteringsrutin.

Användning

När felet är åtgärdat kan man fortsätta att köra programmet, genom att placera en **RESUME**-sats i slutet av felhanteringsrutinen.

Om man vill hoppa in på någon annan rad i programmet anges radnumret i **RESUME**-satsen.

Exempel

```
2000 RESUME  
2010 RESUME 100
```

Rad 2000 ger återhopp till den rad, där felet genererades. Rad 2010 ger återhopp till rad 100.

RETURN

Format

RETURN [variabel]

Funktion

Ger återhopp från subrutin eller flerradiga funktioner.

RETURN ger återhopp från subrutin till satsen närmast efter anropet.

RETURN <variabel> ger återhopp från funktionen med funktionsvärdet <variabel>.

Användning

Se **GOSUB** och **DEF FN**.

SINGLE

Format

SINGLE

Funktion

Ändrar alla variabler och uttryck, som är flyttal, till enkel precision (7 siffror).

Användning

Deklarationen **SINGLE** måste göras innan variablerna används och kan inte ändras, när programmet väl startats med **RUN**. Om en rad har ändrats (editerats) eller om kommandot **CLEAR** har använts, kan man ändra **SINGLE** till **DOUBLE** eller tvärtom. Om inget annat deklarerats, gäller **SINGLE**.

Observera

Det är inte tillåtet att blanda **SINGLE** och **DOUBLE** i samma program.

STOP

Format	STOP
Funktion	Stoppar programexekveringen.
Användning	Instruktionen STOP stoppar exekveringen av programmet. Variablernas värden kvarstår och inga filer stängs. STOP -instruktionen används med fördel vid felsökning. STOP -satser får finnas på flera ställen i ett program. Följande utskrift erhålls: STOP IN LINE radnummer
Observera	Programexekveringen kan fortsättas med något av kommandona CON eller GOTO .

TRACE

Format	TRACE [# filnummer]
Funktion	Skriver ut radnumren på de programrader, som genomlöps.
Användning	Vid felsökning i program, för att spåra hur programmet utförs.

Exempel	<pre>100 OPEN "PR:" AS FILE 1% 110 A=12.345 115 TRACE # 1% 120 B=123 125 IF A=0 THEN STOP 130 C%=B 135 X=A * 2 140 D1%=A 145 NOTRACE 150 PRINT # 1% A,B,C%,D1%,X 160 CLOSE 1% 170 END RUN</pre>
---------	---

Följande utskrift erhålls på skrivare:
120 125 130 135 140 145
12.345 123 123 12 24.69

WEND

Format	WEND
Funktion	WEND avslutar en loop, som inleds av WHILE .
Användning	Se WHILE .

WHILE

Format	WHILE uttryck
Funktion	Anger villkor för uthopp ur en programloop.
Användning	I programloopar där de värden, som testas i uthoppsvillkoret, ändras då loopen genomlöps. Jämför med FOR-loopar, där uthoppsvillkoret automatiskt uppnås, oavsett innehållet i loopen. Det kan vara önskvärt, att utföra loopen tills ett visst värde har uppnåtts.
Exempel	<pre>10 WHILE X < 10 20 X = X * X + 1 30 WEND</pre> Innan loopen genomlöps första gången och vid varje nytt varv undersöks villkoret $X < 10$. Så länge detta är sant, fortsätter iterationen.

10 Funktioner

10.1 Matematiska funktioner

Varje programmerare träffar ofta på diverse, vanliga, matematiska operationer. Deras resultat brukar finnas i matematiska tabellverk. Detta gäller t.ex. sinus, cosinus, kvadratrötter, logaritmer och många andra. Datorn kan beräkna dessa värden snabbt och noggrant. Man har därför valt att bygga in ett antal sådana funktioner i BASIC. När ett av dessa funktionsvärden behövs i en beräkning, anropas de inbyggda funktionerna t.ex.:

```
SIN(23 * PI/180)
LOG(144)
```

Här följer en tabell över de matematiska funktionerna.

ABS(X)	absolutvärdet av X
ATN(X)	arcustangens för X
COS(X)	cosinus för X (X i radianer)
EXP(X)	e^X , där $e = 2.71828$ (i enkel precision)
FIX(X)	trunkerat värde av X som SGN(X) * INT(ABS(X))
HEX\$(X)	omvandlar decimalt tal till hexadecimal sträng
INT(X)	största heltal $\leq X$
LOG(X)	naturliga logaritmen för X
LOG10(X)	tiologaritmen för X
MOD(X,Y)	resten vid heltalsdivisionen X/Y
OCT\$(X)	omvandlar decimalt tal till oktal sträng
PI	konstant med värdet 3.14159 (enkel precision)
RND(X)	slumptal mellan 0 och 0.999999. RND genererar samma följd av slumptal varje gång ett program körs, om inte en RANDOMIZE -sats finns före RND i programmet.
SGN(X)	0 för $X = 0$, -1 för $X < 0$, +1 för $X > 0$
SIN(X)	sinus för X (X i radianer)
SQR(X)	kvadratroten ur X
TAN(X)	tangenten för X (X i radianer)

ABS

Format	ABS (argument)
Funktion	Ger absolutvärdet av argumentet.
Exempel	<pre>10 Y=ABS(-3.1)</pre> Detta ger Y=3.1

ATN

Format	ATN (argument)
Funktion	Ger arcustangens för argumentet i radianer.
Exempel	<pre>10 Y=ATN(PI/2)</pre> Detta ger Y=1

COS

Format	COS (argument)
Funktion	Ger cosinus för argumentet. Argumentet ska anges i radianer.
Exempel	<pre>10 Y=COS(0)</pre> Detta ger Y=1

EXP

Format	EXP (argument)
Funktion	Ger e^{**} argumentet, där $e = 2.71828$ (i enkel precision).
Exempel	<pre>10 Y=EXP(1)</pre> Detta ger Y=2.71828

FIX

Format	FIX (argument)
Funktion	Ger trunkerat värde av argumentet (X) d.v.s. SGN (X) * INT (ABS (X)).
Exempel	<pre>10 Y%=FIX(-5)</pre> Detta ger Y=0
Observera	Jämför INT .

HEX

Format	HEX (argument)
Funktion	Omvandlar decimalt tal till hexadecimal sträng

Exempel **10 Y=HEX(255)**

Detta ger Y="FF"

INT

Format	INT (argument)
Funktion	Ger värdet av det största heltal, som är mindre än eller lika med argumentet. Jämför FIX .

Användning **INT** kan användas, då man vill ha ett tal avrundat. Man använder då **INT(X+.5)**
Funktionen **INT** kan också användas vid avrundning till önskat antal decimaler enligt följande:

INT(X*10D%+.5)/10**D%**

där D% är antalet decimaler, som önskas.

Om talet är negativt, ger **INT** det största heltal, som är mindre än talet självt.

Exempel Ex. 1
10 Y=INT(34.67)

Detta ger Y=34

Ex. 2
10 Y=INT(34.67+.5)

Detta ger Y=35

Ex. 3
10 Y=INT(-23.15)

Detta ger Y=-24

LOG

Format	LOG (argument)
Funktion	Ger naturliga logaritmen för argumentet.

Exempel **10 Y=LOG(2)**

Detta ger Y=.693147

LOG10

Format	LOG10 (argument)
Funktion	Ger tiologaritmen för argumentet.
Exempel	<pre>10 Y=LOG10(10)</pre> Detta ger Y=1

MOD

Format	MOD (argument1,argument2)
Funktion	Ger resten vid heltalsdivision av argumenten.
Exempel	<pre>10 Y=MOD(22,4)</pre> Detta ger Y=2

OCT↯

Format	OCT↯ (argument)
Funktion	Omvandlar decimalt tal till oktal sträng.
Exempel	<pre>10 Y↯=OCT↯(59)</pre> Detta ger Y↯="73"

PI

Format	PI
Funktion	Konstant med värdet 3.14159 (enkel precision)
Exempel	<pre>10 Y=2 * PI</pre> Detta ger Y=6.28318

RND

Format	RND
Funktion	Ger ett slumptal mellan 0 och 0.999999. RND genererar samma följd av slumptal varje gång ett program körs, om inte en RANDOMIZE -sats finns före RND i programmet.
Exempel	Ex. 1 <pre>10 Y=RND</pre> Ex. 2 <pre>10 Y=(B-A) * RND+A</pre> Y tilldelas ett slumptal i intervallet (A,B).

SGN

Format	SGN (argument)
Funktion	Funktionen SGN (X) har värdet +1 om X är positivt, 0 om X är 0 och -1 om X är negativt.
Exempel	Ex. 1 <pre>10 Y=SGN(3.42)</pre> Detta ger Y=1 Ex. 2 <pre>20 Y=SGN(-42)</pre> Detta ger Y=-1 Ex. 3 <pre>10 Y=SGN(23-23)</pre> Detta ger Y=0

SIN

Format	SIN (argument)
Funktion	Ger sinus för argumentet (argumentet i radianer).
Exempel	<pre>10 Y=SIN(PI/2)</pre> Detta ger Y=1

SQR

Format	SQR (argument)
Funktion	Ger kvadratroten ur argumentet.
Exempel	<pre>10 Y=SQR(121)</pre> Detta ger Y=11

TAN

Format	TAN (argument)
Funktion	Ger tangenten för argumentet (argumentet i radianer).
Exempel	<pre>10 Y=TAN(PI/4)</pre> Detta ger Y=1

10.2. Strängfunktioner

Förutom de rent matematiska funktionerna (t.ex. **SIN** eller **LOG**), finns även inbyggda funktioner, som opererar på strängvariabler. Dessa funktioner gör det bl.a. möjligt att utföra aritmetiska operationer på numeriska strängar, sammanfoga två strängar, ta fram en del av en sträng, bestämma antalet tecken i en sträng, skapa den teckensträng, som motsvarar ett visst tal eller tvärtom.

Följande strängfunktioner finns i BASIC II:

ADD (A,B,[P%])	numerisk summa $A+B$ med P% decimaler, eller med P% siffror om P% föregås av minustecken.
ASCII (A)	ASCII-värdet för första tecknet i A
CHR (X%)	tecknet med ASCII-värdet X%
COMP (A,B)	sant eller falskt, numerisk jämförelse
DIV (A,B,[P%])	kvoten A/B med P% decimaler eller siffror (-P%).
INSTR (I%,A,B)	startposition för strängen B i A
LEFT (A,I%)	de I% första tecknen av A
LEN (A)	antalet tecken i A
MID (A,P%,K%)	tecken nr P% t.o.m. P%+K% av A tilldelas ett värde
MUL (A,B,[P%])	numerisk produkt $A*B$ med P% decimaler eller siffror (-P%)
NUM (V)	numerisk sträng motsvarande talvärdet V
RIGHT (A,I%)	de sista tecknen fr.o.m. I% av A
SPACE (N%)	sträng med N% mellanslag
STRING (I%,C%)	sträng med I% tecken med ASCII-kod C%
SUB (A,B,[P%])	numerisk differens $A-B$ med P% decimaler eller siffror (-P%)
VAL (A)	numeriska värdet av A
$A+B$	konkatenerar (sammankedjar) två strängar

ADD

Format	ADD (A,B,[P%])
Funktion	Ger numerisk summa $A+B$ med P% decimaler, eller om P% föregås av minustecken med P% siffror.

Exempel:

```
10 A="123.76"  
20 B=ADD(A,"957.63359",3)
```

Observera

Beräkningar med ASCII-aritmetik kan göras med upp till 125 tecken.

ASCII

Format

ASCII(A α)

Funktion

Ger ett heltal, som är lika med ASCII-värdet (decimalt) för första tecknet i A α .

Exempel

```
10 A%=ASCII("T")
```

Detta ger A%=84

CHR α

Format

CHR α (argument [,argument, ...])

Funktion

Ger en teckensträng, som motsvarar argumentens ASCII-värden.

Exempel

```
PRINT CHR $\alpha$ (65)
```

Detta ger utskriften A.

COMP%

Format

COMP%(A α ,B α)

Funktion

Ger värdet -1, 0 eller 1 som resultat av en numerisk jämförelse av två numeriska strängar. Funktionsvärdet är -1 om A α < B α , 0 om A α =B α och 1 om A α > B α .

Exempel

```
30 A $\alpha$ ="123.456" : B $\alpha$ ="12.8907"  
40 T%=COMP%(A $\alpha$ ,B $\alpha$ )  
50 PRINT T%  
60 PRINT COMP%(B $\alpha$ ,A $\alpha$ )  
100 END  
RUN  
1  
-1
```

DIV α

Format

DIV α (A α ,B α ,[-]P%)

Funktion

Ger kvoten A α /B α avrundad till P% decimaler eller siffror (-P%).

Exempel

```
100 LET C $\alpha$ ="3.5"  
110 V9 $\alpha$ =DIV $\alpha$ (C $\alpha$ ,"1.7777",3%)  
120 PRINT V9 $\alpha$   
200 END  
RUN  
1.969
```

Observera

Beräkningar med ASCII-aritmetik kan göras med upp till 125 tecken.

INSTR

Format	INSTR (N%,A\$,B\$)
Funktion	Söker efter strängen B\$ i A\$ med början i position N%. Ger värdet 0, om B\$ ej finns i den undersökta delen av A\$, annars värdet för den position i A\$, där B\$ börjar. Positionen räknas från strängens början. Första tecknet står i position 1.

Exempel

```
10 A$="AaBbCcDdEeFf"  
20 PRINT INSTR(5%,A$,"eF")  
30 END  
RUN  
10
```

LEFT

Format	LEFT [\$](A\$,I%)
Funktion	Ger de I% första tecknen av strängen A\$.

Exempel

```
10 D2$='ABCDEFGHJKLMNOPQRSTUVWXYZÅÖ'  
20 T8$=LEFT$(D2$,6%)  
40 PRINT T8$  
100 END  
RUN  
ABCDEF
```

LEN

Format	LEN (A\$)
Funktion	Ger antalet tecken i strängen A\$, d.v.s. stränglängden (inklusive mellanslag).

Exempel

```
10 S$="MALMOE"  
20 PRINT LEN(S$)  
200 END  
RUN  
6
```

MID

Format	MID [\$](A\$,P%,K%)
Funktion	Tillordnar tecken nr P% t.o.m. P%+K%-1 av A\$ det nya värdet, d.v.s. byter tecken i strängen.

Exempel

```
10 A$="ABCDEFGHI"  
20 MID$(A$,6%,2%)='MM'  
30 PRINT A$  
60 END  
RUN  
ABCDEMMHI
```

MID

Format	MID [<i>α</i>](<i>Aα</i> ,P%,K%)
Funktion	Ger den delsträng av <i>Aα</i> , som börjar i position P% och är K% tecken lång, d.v.s. tecknen nr P% t.o.m. P%+K%-1.

Exempel

```
200 Wα='radframmatning'  
210 A2α=MIDα(Wα,8%,3%)  
220 PRINT A2α  
500 END  
RUN  
mat
```

MULα

Format	MUL α(<i>Aα</i> , <i>Bα</i> ,[-]P%)
Funktion	Ger produkten $Aα * Bα$ med P% decimaler eller siffror (-P%).

Exempel

```
10 LET Aα="12345.6789"  
20 LET Bα="987.54321"  
30 Yα=MULα(Aα,Bα,6%)  
40 PRINT Yα  
50 END  
RUN  
12191891.370535
```

NUMα

Format	NUM α(argument)
Funktion	Ger den numeriska sträng, som motsvarar argumentet. Strängen skrivs enligt följande: positivt tal - teckenposition markeras inte, negativt tal - minustecken skrivs ut.

Exempel

```
10 PRINT NUMα(345709702134)  
20 END  
RUN  
3.457097E+11
```

RIGHT

Format	RIGHT [<i>α</i>](<i>Aα</i> ,N%)
Funktion	Ger de sista tecknen i <i>Aα</i> , fr.o.m position N%.

Exempel

```
10 Mα="ABCDEFGHijkl"  
20 Hα=RIGHTα(Mα,7%)  
30 PRINT Hα  
90 END  
RUN  
GHIJKL
```

SPACE

Format	SPACE (N%)
Funktion	Ger en sträng, som består av N% mellanslag.
Exempel	<pre>10 Y=SPACE(10)</pre> Detta ger en sträng (Y) med 10 blanka.

STRING

Format	STRING (I%,K%)
Funktion	Ger en sträng med I% st ASCII-tecken, d.v.s. strängen har längden I% och består av likadana tecken, vars ASCII-värde är K%.
Exempel	<pre>10 G5=STRING(4%,33%) 20 PRINT G5 30 END RUN !!!!</pre>

SUB

Format	SUB (A,B,[-]P%)
Funktion	Ger den aritmetiska differensen A-B för de numeriska strängarna A och B med P% decimaler eller siffror (-P%).
Exempel	<pre>10 LET H='9876.54321' 20 PRINT SUB(H,'98.76',5%) 30 END RUN 9777.78321</pre>
Observera	Beräkningar med ASCII-aritmetik kan göras med upp till 125 tecken.

VAL

Format	VAL (A)
Funktion	Beräknar numeriska värdet av den numeriska strängen A. En numerisk sträng får innehålla siffror, +, -, . och E. Resultatet ges i form av ett flyttal.
Exempel	<pre>330 V4=VAL('14.3E-5') 340 PRINT V4 400 END RUN .000143</pre>

A%+B%

Format	A%+B%
Funktion	Sammanfogar (konkatenerar) strängar.

Exempel

```
10 D%="God"  
20 S%="Jul"  
30 A%=D%+" "+S%
```

Detta ger A%="God Jul"

10.3 Övriga funktioner

CALL (A%,(D%))	anropar maskinspråksrutiner.
CUR (M%,N%)	sätter markören på rad M%, position N%
CVT %%(X%) CVT %%(X%)	byter typ på variabel från heltal till sträng och vice versa
CVTF %(X) CVT % F(X%)	byter typ på variabel från flyttal till sträng och vice versa
ERRCODE	ger värdet av senast genererade felkod
FN	användardefinierad funktion
INP (I%)	ger datavärde från inport I%
OUT	skickar data till utport
PEEK (I%)	ger minnesinnehållet i adress I%
PEEK2 (I%)	PEEK(I%)+256*PEEK(I%+1%)
POKE	skriver i angiven minnesadress
SWAP %(N%)	första och andra byten av N% skiftar plats
SYS (I%)	ger systemstatus
TAB (I%)	flyttar skrivhuvud eller markör till position I% på raden
TIME %	ger datum och tid
VAROOT (X)	ger adressen till variabeln X
VARPTR (X)	ger adressen till värdet för X

CALL

Format	CALL (A%[,D%])
Funktion	Anropar maskinspråksrutiner med början i adress A% (decimalt). Ger ett funktionsvärde från Z80-processorns HL-register vid återhoppet till BASIC. D%, om det anges, läggs i Z80-processorns DE-register vid anropet.
VARNING	Detta är en maskinorienterad funktion, som endast bör användas vid avancerad programmering. Eftersom den adresserar processorn direkt, kan en körning förstöras, om CALL används på fel sätt.

CUR

Format	CUR (R%,N%)
	där R% (rad) finns i intervallet 0 - 23 och N% (position) i intervallet 0 - 39/79.
Funktion	Sätter markören på rad R%, position N%
Användning	Vid utskrifter eller i samband med grafik.
Exempel	<pre>10 PRINT CUR(12,20)"Text"</pre>

CVT

Format	CVT % α (heltalsvariabel) CVT α %(strängvariabel) CVTF α (flyttalsvariabel) CVT α F (strängvariabel)
Funktion	Lagrar tal som strängar respektive återskapar talen.
Användning	CVT-funktionen används för att spara utrymme på skiva. Numeriska värden, som lagras på flexskiva, tar lika stor plats, som när de skrivs ut med PRINT . Heltal kräver upp till sex tecken, flyttal i enkel precision (SINGLE) tolv tecken och flyttal i dubbel precision (DOUBLE) behöver tjugotvå tecken. Varje tecken lagras i en byte. Med hjälp av funktionen CVT (av engelska convert) kan man spara dessa data i respektive 2, 4 och 8 bytes.
Exempel	<pre>10 PREPARE "TALDAT" AS FILE 1 20 I%=15973% 30 PUT #1, CVT%α(I%) 40 CLOSE 1</pre>

Heltalet I% har nu lagrats på filen TAL.DAT i två bytes. För att återskapa talet används följande program användas:

```

10 OPEN "TAL.DAT" AS FILE 1
20 GET # 1,A Ø COUNT 2
30 I%=CVT Ø%(AØ)
40 CLOSE 1

```

Nedan följer ett exempel på hur ett flyttal kan sparas. Flyttalet i exemplet kan vara antingen enkel eller dubbel precision:

```

10 DIM A(100)
20 PREPARE "TAL2.DAT" AS FILE 1%
30 FOR I%=1% TO 100%
40 PUT # 1%,CVTFØ(A(I%))
50 NEXT I%
60 CLOSE 1%

```

Nästa exempel visar, hur talet i ovanstående exempel återskapas.

```

10 DIM A(100): L%=LEN(CVTFØ(0))
20 OPEN "TAL2.DAT" AS FILE 1%
30 FOR I%=1% TO 100%
40 GET # 1%,A Ø COUNT L%: A(I%)=CVTØF(AØ)
50 NEXT I%
60 CLOSE 1%

```

Observera

Man använder **LEN(CVTFØ(0))** för att undersöka om enkel eller dubbel precision används.

ERRCODE

Format

ERRCODE

Funktion

Ger värdet av senast genererade felkod. Är 0 om inga fel indikerats.

FN

Format

FNidentifierare[%/Ø] [[parameter [,parameter,...]]]

där <identifierare> utgör funktionens namn.

Funktion

Anrop av användardefinierad funktion. Jämför instruktionen **DEF FN**.

INP

Format

INP(I%)

Funktion

Ger datavärdet från inport I%.

VARNING

Detta är en maskinorienterad funktion, som ska användas enbart vid avancerad programmering.

OUT

Format	OUT port,data [port,data, ...] där portnummer och data anges i decimal form.
Funktion	Används för att adressera utportar vid utmatning av data.
VARNING	Detta är en maskinorienterad instruktion för avancerad programmering. Denna instruktion och instruktionen INP ger användaren tillgång till I/O-funktionerna i datorn och dess I/O-buss.
Observera	För att välja en I/O-kanal måste man alltid först ge instruktionen OUT för denna kanal. I/O-kanalen i fråga förblir sedan tillgänglig, tills ett nytt val görs med OUT .

PEEK

Format	PEEK (I%)
Funktion	Ger minnesinnehållet i adress I%.
VARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.

PEEK2

Format	PEEK2 (B0%)
Funktion	Läser innehållet i två bytes enligt följande: $J\% = \text{PEEK}(B0\%) + 256 * \text{PEEK}(B0\% + 1\%)$
VARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.

POKE

Format	POKE adress,data [,data, ...]
	Där <adress> anges decimalt. Om flera <data> anges, räknas adressen upp för varje nytt värde.
Funktion	Används för att ladda in ett värde i en minnescell.
Användning	POKE används huvudsakligen då BASIC samarbetar med maskinspråksrutiner.
VARNING	Denna instruktion är maskinorienterad och ska endast användas vid avancerad programmering. Om den används på fel sätt, kan innehållet i datorns minne förstöras.

SWAP%

Format	SWAP% (N%)
Funktion	Första och andra byten av N% skiftar plats.
VARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.

SYS

Format	SYS (I%)
Funktion	Ger systemstatus enligt lista nedan.
Användning	Programmeraren får tillgång till följande systemstatus: SYS (2) Totalt minnesutrymme SYS (3) Programmens storlek SYS (4) Kvarvarande minnesutrymme SYS (5) Tangentbordsflagga. Nollställs med GET , INPUT eller INPUT LINE SYS (6) Läger tillbaka senast inlästa tecken i tangentbordsbufferten. SYS (11) Programmens startadress SYS (12) Variabelrot

Exempel

```
PRINT SYS(3)
```

Detta ger utskrift av programmens storlek.

TAB

Format	TAB (I%) där I% kan ha värdet 1 - 40/80
Funktion	Flyttar skrivhuvud eller markör till position I% på raden.

Exempel

```
10 PRINT TAB(20)"Data"
```

TIME⌘

Format	TIME⌘
Funktion	Ger tidsangivelse år-mån-dag tim.min.sek
Användning	Datorns klocka kan sättas med följande program:

```
10 PRINT CHR⌘(12%)  
20 PRINT " ** Sätt klockan! ** "  
30 INPUT "Datum : ÅÅ,MM,DD ";Y%,M%,D% !Mata in datum  
40 INPUT "Tid : HH,MM,SS ";H%,M1%,S% !Mata in tid  
50 POKE -17,Y%,M%,D%,H%,M1%,S% !Skriv tid i minnet  
60 PRINT CUR(12,12);TIME ⌘ !Skriv tiden på bildskärm  
70 GOTO 60  
80 END
```


VAROOT

Format	VAROOT (variabel)
Funktion	Ger adressen till en tabell, som innehåller uppgifter om en variabel.
VARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.

VARPTR

Format	VARPTR (variabel)
Funktion	Ger adressen till en variabels värde.
VARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.

1 1 Grafik och färger

1 1.1 Allmänt

6500-serien har grafik motsvarande standarden för TELETEXT. I grafisk mod tolkas varje utmatat tecken som en figur, bildad av sex grafiska punkter.

Vid utskrift av text eller grafik på bildskärmen styr man val av färg m.m. genom speciella argument i den aktuella **PRINT**-satsen. Satsen påverkar en rad åt gången. Varje argument lägger ut ett styrtecken på skärmen. Dessa styrtecken syns inte, men tar upp en position. De kan skrivas över med en bakgrundsfärg, om styrargumenten ges i lämplig ordningsföljd.

Följande färger är tillgängliga:

Röd (**RED**)
Grön (**GRN**)
Gul (**YEL**)
Blå (**BLU**)
Magenta (**MAG**)
Cyan (**CYA**)
Vit (**WHT**)

Nedan visas en lista över tillgängliga tecken i 6500-serien. Tabellen ger ASCII-koden för varje tecken, dess betydelse i teckenmod och i grafisk mod. Ett sätt att planera en bild är att rita den på en grafikkarta och sedan mata in lämpliga data till programmet.

När Du ritat bilden på grafikkartan, skriver Du en rad i taget. Glöm inte att ta hänsyn till styrtecken, om Du arbetar med varierande styrargument för Din bild.

Observera att versaler (stora bokstäver) inte förändras i grafisk mod. Grafiska tecken och versaler kan alltså blandas fritt.

I grafisk mod, får man 72 grafiska rader (0-71) med 78 grafiska positioner på varje rad (0-77).

ASCIIKod	T	G	ASCIIKod	T	G	ASCIIKod	T	G	ASCIIKod	T	G
32	Blank		56	8		80	P	P	104	h	
33	!		57	9		81	Q	Q	105	i	
34	"		58	:		82	R	R	106	j	
35	#		59	;		83	S	S	107	k	
36	¤		60	<		84	T	T	108	l	
37	%		61	=		85	U	U	109	m	
38	&		62	>		86	V	V	110	n	
39	'		63	?		87	W	W	111	o	
40	(		64	È	É	88	X	X	112	p	
41	)		65	A	A	89	Y	Y	113	q	
42	*		66	B	B	90	Z	Z	114	r	
43	+		67	C	C	91	Ä	Ä	115	s	
44	,		68	D	D	92	Ö	Ö	116	t	
45	-		69	E	E	93	À	À	117	u	
46	.		70	F	F	94	Ü	Ü	118	v	
47	/		71	G	G	95	-	-	119	w	
48	0		72	H	H	96	é		120	x	
49	1		73	I	I	97	a		121	y	
50	2		74	J	J	98	b		122	z	
51	3		75	K	K	99	c		123	ä	
52	4		76	L	L	100	d		124	ö	
53	5		77	M	M	101	e		125	å	
54	6		78	N	N	102	f		126	ü	
55	7		79	O	O	103	g		127		

Koder tolkade i teckenmod (T) och grafmod (G)

[illegible]

— plats för grafikstyrtecken

11.2 Instruktioner

PRINT

Format	PRINT [CUR (R,K)]argument[;argument;...] "text"
Funktion	Används för att skriva text och grafik. Argumenten styr färgval m.m. Ett G i början av färgvalsargument (t.ex. GRED) sätter raden i grafisk mod, varvid tecken inom citationstecken tolkas som grafik (se ASCII-tabell). Om CUR (R,K) används, börjar utskriften i den angivna positionen R=rad (0-23) och K=position (0-39/79).

Följande argument finns:

RED, GRN, YEL, BLU, MAG, CYA, WHT alfanumeriska tecken i färg

GRED, GGRN, GYEL, GBLU, GMAG, GCYA, GWHT grafik i färg

FLSH, STDY blinkande resp. fast

NRML, DBLE normal resp. dubbel höjd

GCON, GSEP sammanhängande resp. separerad grafik

NWBG, BLBG ny bakgrund resp. svart bakgrund

GHOL, GREL håll kvar grafik resp. ta bort grafik

HIDE dold text/grafik

Följande ordningsföljd gäller för styrtecknen:

PRINT <tecken för bakgrundsfärg> <tecken för ändring av bakgrundsfärg> <styrtecken för textfärg> "Text" <styrtecken för svart bakgrund>

Exempel

10 PRINT RED NWBG GYEL "i,6 VOV"

Resultatet blir en gul "hund" på röd bakgrund.

TXPOINT

Format	TXPOINT X,Y[,1/0] där X går från 0-71 och Y från 0-77
Funktion	Tänder (1 kan utelämnas) eller släcker (0) en grafisk punkt på rad Y i position X. Observera att origo finns i nedre vänstra hörnet

Exempel

```
10 PRINT CHR$(12)
20 FOR I=0 TO 23
30 PRINT CUR (I,0) GGRN;
40 NEXT I
50 FOR I=0 TO 77
60 TXPOINT I,32+SIN(I/5)* 30
70 NEXT I
80 PRINT CUR(0,15) RED FLSH DBLE "SINUS"
90 END
```

Rad 10 - 40 tömmer bildskärmen och sätter den i grafisk mod (grön). Rad 50 - 70 ritar en sinuskurva. Rad 80 skriver SINUS med röd text, blinkande och med dubbel texthöjd.

TXPOINT kan även användas som funktion, d.v.s. kontrollera om en angiven punkt är tänd (-1) eller släckt (0) . **TXPOINT(X,Y)**.

SET DOT

Format

SET DOT R%,K%

där R%= 0-71 och K%= 2-79

Funktion

Tänder en grafisk punkt (origo uppe till vänster).

CLR DOT

Format

CLR DOT R%,K%

där R%= 0-71 och K%= 2-79

Funktion

Släcker en grafisk punkt (origo uppe till vänster).

DOT

Format

DOT(R%,K%)

där R%= 0-71 och K%= 2-79

Funktion

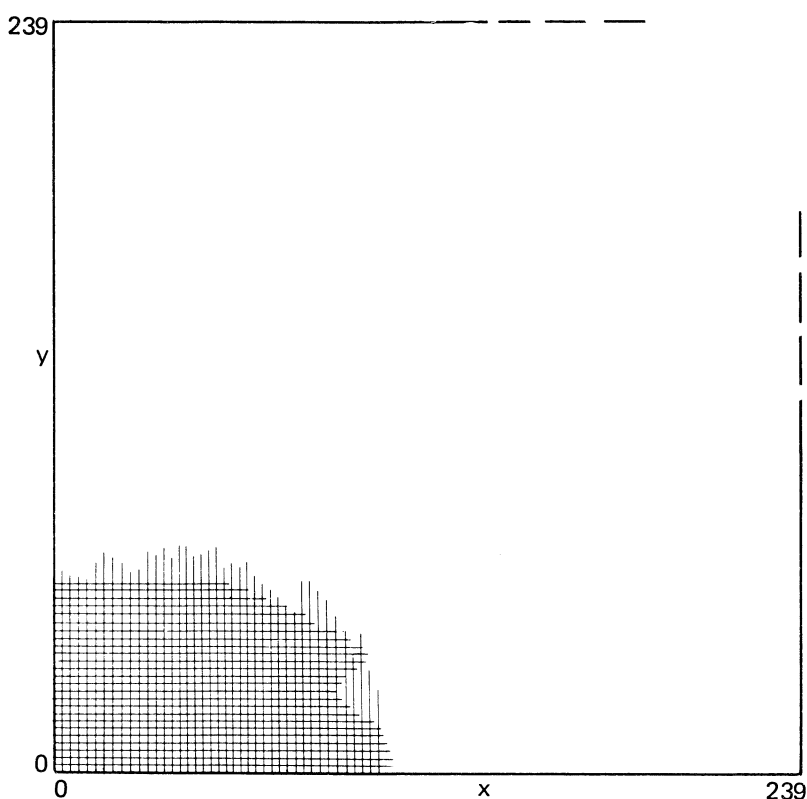
Ger -1 (sann) om punkten är tänd, annars 0 (falsk).

12 Högupplösningsgrafik

12.1 Allmänt

Högupplösningsgrafiken, som är en option, kan användas med de flesta modellerna i 6500-serien.

Bildytan är indelad i 240 x 240 bildelement (pixels). Varje sådant bildelement kan adresseras oberoende av de övriga. Till varje bildelement hör två databitar. Dessa databitar kan användas för att välja en av fyra färger. Högupplösningsgrafiken kan visas tillsammans med den ordinarie bilden. Bildens origo ligger i nedre, vänstra hörnet och positionerna är numrerade från 0 till 239.

Bilden ställs in så att följande höjd/breddförhållande erhålls:

	Höjd (mm)	Bredd (mm)	B/H
6560	133 +- 2	160 +- 2	1,2
6564	185 +- 2	225 +- 2	1,2
6565	166 +- 2	250 +- 2	1,5

12.2 Instruktioner

Allmänt gäller att:

- färgnummer ges med en siffra från 0 till 3, där 0 anger bakgrundsfärg. Dess betydelse framgår av färgvalstabellen (avsnitt 12.4).
- färgnummer får utelämnas. I så fall gäller föregående färgnummer.
- startpositionen för bilden väljs med OUT 6,radnummer, där radnummer ligger i intervallet 0 - 255.

FGCTL

Format	FGCTL färgvalkommando
	Där <färgvalkommando> följer färgvalstabellen (avsnitt 12.4).
Funktion	Väljer den färgkombination, som ska användas. Varje kombination består av fyra av de tillgängliga färgerna. Svart och vitt behandlas som färger.

FGFILL

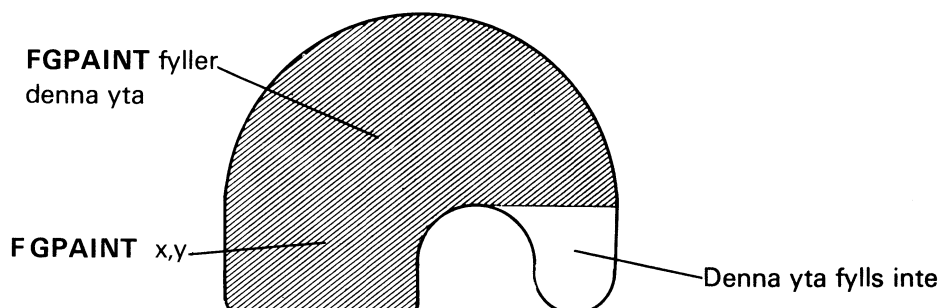
Format	FGFILL x,y [,färgnr]
Funktion	Fyller en rektangel från föregående position till det läge koordinaterna (x,y) anger.

FGLINE

Format	FGLINE x,y [,färgnr]
Funktion	Ritar en linje från föregående position till det läge, som koordinaterna (x,y) anger.

FGPAINT

Format	FGPAINT x,y [,färgnr]
Funktion	Fyller en sluten yta
Observera	Vissa begränsningar finns.

FGPOINT

Format	FGPOINT x,y(,färgnr)
Funktion	Sätter ett bildelement (x,y) på skärmen.

FGPOINT

Format	FGPOINT (x,y)
Funktion	Ger färgnumret för bildelementet (x,y)

12.3 Animation-mod

I animation-mod arbetar man med två färger.
Tillvägagångssättet är följande:

1. Välj färgvalsgrupp (72-127, 200-255). Färgvalsgrupperna används två och två, t.ex. 72-73, 74-75 o.s.v.
2. Rita bild med färgnr 1 alt 2. Välj samma färg som den bilden ritas på. Detta innebär, att den ritade bilden ej framträder.
3. Byt färgvalsgrupp så att den i punkt 2 ritade bilden framträder.
4. Rita ny bild enligt punkt 2 ovan.
5. Byt färgvalsgrupp, varvid den bild, som ritades i punkt 2, försvinner och den bild, som ritades i punkt 4, visas.
6. Sudda bilden, som ritades i punkt 2, och rita ny bild.
7. Byt färgvalsgrupp, varvid bilden, som ritades i punkt 6, visas.

Upprepa förfarandet enligt punkterna 6 och 7.

För att skydda den bild, som visas, tills man ska växla bild, kan man t.ex. skriva:

```
100 FGLINE 100,100,256* 2+1
```

Ovanstående instruktion medför, att en linje ritas från föregående position till punkten 100,100 med färg nr 1. Färg nr 2 är skyddad och skrivs inte över.

12.4 Färgvalstabell

Färgvalskommandot (enligt tabellen nedan) ligger i intervallet 0-255. Värden mindre än 128 betyder, att ordinarie bildminne skrivs ut överlagrat på grafikminnet. Från 128 och uppåt visas grafikminnet. Värden från 72 till 127 och 200 till 255 används vid animation-mod (se 12.3).

B=blå, C=cyan, G=gul, GR=grön, M=magenta, R=röd, S=svart, V=vit

Färgvals- kommando	Färgnr				Färgvals- kommando
Grafik + text	0	1	2	3	Enbart grafik
0	S	S	S	S	128
1	S	V	V	V	129
2	S	R	GR	G	130
3	S	R	GR	B	131
4	S	R	GR	M	132
5	S	R	GR	C	133
6	S	R	GR	V	134
7	S	R	G	B	135
8	S	R	G	M	136
9	S	R	G	C	137
10	S	R	G	V	138
11	S	R	B	M	139
12	S	R	B	C	140
13	S	R	B	V	141
14	S	R	M	C	142
15	S	R	M	V	143
16	S	R	C	V	144
17	S	GR	G	B	145
18	S	GR	G	M	146
19	S	GR	G	C	147
20	S	GR	G	V	148
21	S	GR	B	M	149
22	S	GR	B	C	150
23	S	GR	B	V	151
24	S	GR	M	C	152
25	S	GR	M	V	153
26	S	GR	S	V	154
27	S	G	B	M	155
28	S	G	B	C	156
29	S	G	B	V	157
30	S	G	M	C	158
31	S	G	M	V	159

Färgvals- kommando Grafik + text	0	Färgnr 1	2	3	Färgvals- kommando Enbart grafik
32	S	G	C	V	160
33	S	B	M	C	161
34	S	B	M	V	162
35	S	B	C	V	163
36	S	M	C	V	164
37	R	GR	G	B	165
38	R	GR	G	M	166
39	R	GR	G	C	167
40	R	GR	G	V	168
41	R	GR	B	M	169
42	R	GR	B	C	170
43	R	GR	B	V	171
44	R	GR	M	C	172
45	R	GR	M	V	173
46	R	GR	C	V	174
47	R	G	B	M	175
48	R	G	B	C	176
49	R	G	B	V	177
50	R	G	M	C	178
51	R	G	M	V	179
52	R	G	C	V	180
53	R	B	M	C	181
54	R	B	M	V	182
55	R	B	C	V	183
56	R	M	C	V	184
57	GR	G	B	M	185
58	GR	G	B	C	186
59	GR	G	B	V	187
60	GR	G	M	C	188
61	GR	G	M	V	189
62	GR	G	C	V	190
63	GR	B	M	C	191
64	GR	B	M	V	192
65	GR	B	C	V	193
66	GR	M	C	V	194
67	G	B	M	C	195
68	G	B	M	V	196
69	G	B	C	V	197
70	G	M	C	V	198
71	B	M	C	V	199
72	S	R	S	R	200
73	S	S	R	R	201
74	S	GR	S	GR	202
75	S	S	GR	GR	203
76	S	G	S	G	204
77	S	S	G	G	205
78	S	B	S	B	206
79	S	S	B	B	207

Färgvals- kommando Grafik + text	0	Färgnr 1	2	3	Färgvals- kommando Enbart grafik
80	S	M	S	M	208
81	S	S	M	M	209
82	S	C	S	C	210
83	S	S	C	C	211
84	S	V	S	V	212
85	S	S	V	V	213
86	R	GR	R	GR	214
87	R	R	GR	GR	215
88	R	G	R	G	216
89	R	R	G	G	217
90	R	B	R	B	218
91	R	R	B	B	219
92	R	M	R	M	220
93	R	R	M	M	221
94	R	C	R	C	222
95	R	R	C	C	223
96	R	V	R	V	224
97	R	R	V	V	225
98	GR	G	GR	G	226
99	GR	GR	G	G	227
100	GR	B	GR	B	228
101	GR	GR	B	B	229
102	GR	M	GR	M	230
103	GR	GR	M	M	231
104	GR	C	GR	C	232
105	GR	GR	C	C	233
106	GR	V	GR	V	234
107	GR	GR	V	V	235
108	G	B	G	B	236
109	G	G	B	B	237
110	G	M	G	M	238
111	G	G	M	M	239
112	G	C	G	C	240
113	G	G	C	C	241
114	G	V	G	V	242
115	G	G	V	V	243
116	B	M	B	M	244
117	B	B	M	M	245
118	B	C	B	C	246
119	B	B	C	C	247
120	B	V	B	V	248
121	B	B	V	V	249
122	M	C	M	C	250
123	M	M	C	C	251
124	M	V	M	V	252
125	M	M	V	V	253
126	C	V	C	V	254
127	C	C	V	V	255

12.5 Exempel

Ex. 1

```
10 FGPOINT 0,0,0 :REM Sätter punkt 0,0 i färg 0
15 PRINT CHR$(12) :REM Tömmer bildminnet
20 FGFill 239,239 :REM Tömmer högupplösningssminnet
30 FGCTL 3 :REM Väljer färg S, R, GR, B + text
35 REM Rita kvadrat
40 FGPOINT 20,20,2 :REM Sätter punkt 20,20 i färg 2 (GR)
50 FGLINE 220,20 :REM Ritar linje till 220,20 i färg 2
60 FGLINE 220,220,3 :REM Ritar linje till 220,220 färg 3 (B)
70 FGLINE 20,220,2 :REM Ritar linje till 20,220 färg 2 (GR)
80 FGLINE 20,20 :REM Ritar linje till 20,20 färg 2
90 PRINT CUR(12,15);CYA DBLE "KVADRAT";
100 END
```

Ex. 2

```
10 !Rita klot
20 EXTEND
30 C=1.2 ! Bredd/höjd korrigeringsfaktor
40 ; CHR$(12) ! Tömmer bildskärmen
50 FGPOINT 0,0,0 ! Sätter punkt 0,0 i färg 0
60 FGFill 239,239 ! Fyller skärmen med färg 0
70 FGCTL 7 ! Väljer färgkombination
80 Origo=119
90 Radie=95
100 Färg=3
110 FGPOINT Origo+Radie,Origo,Färg
120 WHILE Xposition <=2 * PI
130   FGLINE COS (Xposition) * Radie+Origo, SIN (Xposition) * Radie * C+Origo
140   Xposition=Xposition+1/18
150 WEND
160 FGPAINT Origo,Origo
170 END
```

13 Funktionstangenter

Datorn är utrustad med åtta funktionstangenter, placerade mellan de alfanumeriska tangenterna och de numeriska. Funktionstangenterna är märkta PF1, PF2, ..., PF8.

Funktionstangenterna kan tilldelas olika fasta funktioner i program för t. ex. markörflyttning, sidbyte, hopp till programmodul etc.

Med funktionstangenterna kan man åstadkomma 32 olika ASCII-koder enligt följande tabell

		SHIFT	CTRL	SHIFT+CTRL
PF1	192	208	224	240
PF2	193	209	225	241
PF3	194	210	226	242
PF4	195	211	227	243
PF5	196	212	228	244
PF6	197	213	229	245
PF7	198	214	230	246
PF8	199	215	231	247

En tryckning på en funktionstangent kan leda till ett anrop av ett underprogram.

Exempel:

```
10 ON ERROR GOTO 100
20 INPUT "Tal",P(I)
30 I=I+1
40 GOTO 20
|
|
|
|
100 IF ERRCODE < > 53 THEN RESUME
110 A=SYS(6)
120 GET X$
130 ON ASC (X$)-191 RESUME 400, 500, 600
```

När en funktionstangent trycks ned vid **INPUT** eller **INPUT LINE**, genereras ett fel med **ERRCODE=53**. Programmet bör alltså innehålla en rutin, som tar hand om fel 53. Genom att använda funktionen **SYS(6)** och därefter läsa tecknet med **GET** kan man ta reda på vilken funktionstangent, som har tryckts ned.

14 Felmeddelanden

Fel 19 - 68: I/O-fel
 Fel 130 - 176: Fel vid programkörning
 Fel 180 - 191: Logiska fel
 Fel 200 - 211: Allmänna fel
 Fel 220 - 234: Formella BASIC-fel

Fel	Meddelande	Kommentar
19	Kan ej öppna fler filer	Sju filer är öppnade
20	För lång rad (> 160 tecken)	En rad får innehålla max. 160 tecken
21	Hittar ej filen	Filen finns inte eller har sökts under fel namn
32	Filen ej öppnad	
34	Slut på filen	Försökt läsa efter filslut
35	Checksummafel vid läsning	Skivan eller kassettbandet är skadat
36	Checksummafel vid skrivning	Skivan är skadad
37	Felaktigt sektorformat	Fel på skiva eller kassett
38	Sektornummer utanför filen	Försök att läsa längre än filen medger
39	Filen skrivskyddad	
40	Filen raderskyddad	
41	Skivan full	Filen får ej plats på skivan
42	Skivan ej klar	Ingen flexskiva isatt eller luckan öppen
43	Skivan skrivskyddad	
44	Logisk fil ej öppnad	
45	Fel logiskt filnummer	
46	Fel enhetsnummer	
47	Fel trapnummer	
48	Fel i biblioteket	
49	Felaktigt fysiskt filnummer	Fel på skivan
51	Enheten upptagen	
52	Ej till denna enhet	
53	Funktionstangent	Funktionstangent har tryckts ned i INPUT -eller INPUT LINE -sats
54	IEC både sändare och mottagare	IEC-option
55	IEC-mottagare ej aktiv	IEC-option
56	IEC-sändare ej aktiv	IEC-option
57	Tecken från tangentbord ej i tid	
58	Ogiltigt tecken inläst	
64	Felaktigt " NAME "	Nya filnamnet existerar redan
68	Felaktig tidsspecifikation	
130	För stort flyttal	
131	Index utanför tillåtet område	Försök att använda index större än motsvarande DIM
132	För stort heltal	
133	Fel i ASCII-aritmetiskt uttryck	
134	Index utanför strängen	Index för stort eller negativt

Fel	Meddelande	Kommentar
135	Negativ "SPACE" , "STRING" eller "TAB" < 1	
136	För lång sträng	För liten dimension på den mottagande strängen
137	Ej tillåtet öka "DIM"	Ett fält får inte ökas utöver sin ursprungliga längd
138	Fel värde i "ON" -uttryck	
139	"RETURN" utan "GOSUB"	En RETURN -sats påträffad utan att en föregående GOSUB -sats har blivit utförd
140	Felaktig "RETURN" -variabel	
141	Data slut	Datalistan har blivit tömd och en READ -sats efterfrågade ytterligare data
142	Felaktigt argument i funktion	
143	Felaktig "SYS" -funktion	
144	Ej tillåten rad	
145	"FNEND" utan föregående "RETURN"	
146	"PRINT USING" -fel	Felaktigt format i PRINT USING -sats
147	Felaktiga data	
148	För lite indata	För få data inmatade vid INPUT
149	"RESTORE" ej på en "DATA" -rad	
150	För mycket indata	För många data inmatade vid INPUT
151	"RESUME" utan fel	
176	Grafisk punkt utanför bildskärmen	
180	Hittar ej detta radnummer	Referens till ett radnummer som inte finns i programmet
181	Felaktigt in hopp i funktion	
182	"NEXT" eller "WEND" saknas	
183	"FOR" eller "WHILE" saknas	
184	Fel variabel efter "NEXT"	
185	Blandade "FOR" -loopar med samma variabel	
186	"FOR" -loop med lokal variabel ej tillåtet	Gäller i flerradiga funktioner
187	Funktion ej definierad	Anrop till ej definierad funktion
188	Flera funktioner med samma namn	
189	Felaktig funktion	Ej tillåtet att blanda flera DEF
190	Fel antal index	Antalet index överensstämmer ej med DIM
191	Ej tilldelningsbar i funktion	Funktionens argument är ej tilldelningsbart i funktionen
200	Enheten ej ansluten	
201	Minnet fullt	Datorns primärminne har ej plats för program och data
202	"LIST" -skyddat program	

Fel	Meddelande	Kommentar
203	Fel programformat	Programmet är sparat under en icke kompatibel BASIC-version
204	" MERGE " går ej på "BAC"-fil	
205	" COMMON "-fel	
206	Använd kommandot " RUN "	
207	Kan ej fortsätta	Gäller GOTO radnr och CON
208	Otillåtet som kommando	Instruktionen kan ej användas som kommando
209	Fel data till kommando	Felaktigt argument till kommandot, t.ex. LIST # #
210	Felaktigt tal	Talet innehåller tecken som inte är siffror
211	Precision får ej ändras	Ej tillåtet ändra precision efter tilldelning av variabel
220	Förstår ej	Formellt BASIC-fel
221	Otillåtet tecken efter satsen	Formellt BASIC-fel. Datorn förväntade sig Return, kolon (:) eller utropstecken (!)
222	Måste vara först på en rad	
223	Fel antal eller typ av argument	
224	Otillåten blandning av tal och strängar	
225	Ej enkel variabel	Ej tillåtet ha index på variabel t.ex. i FOR -loop
226	Felaktig sats efter " ON "	Formellt BASIC-fel
227	";" saknas	Formellt BASIC-fel
228	"=" saknas	Formellt BASIC-fel
229	")" saknas	Formellt BASIC-fel
230	" AS FILE " saknas	Förekommer i OPEN - och PREPARE -satser
231	" AS " saknas	Fel i NAME AS
232	" TO " saknas	Förekommer i FOR -loopar
233	Radnummer saknas	
234	Felaktig variabel	

15 Kommando- och instruktions-sammanfattning

ABS	(funktion)	Sid. 63
Format	ABS (argument)	
Funktion	Ger absolutvärdet av argumentet	
ADD ⌘	(funktion)	Sid. 67
Format	ADD ⌘(A⌘,B⌘,[-]P%)	
Funktion	Adderar värdet av strängarna A⌘ och B⌘. Svar med P% decimaler eller siffror (-P%).	
ASCII	(funktion)	Sid. 68
Format	ASCII (A⌘)	
Funktion	Ger ASCII-värdet för första tecknet i A⌘.	
ATN	(funktion)	Sid. 63
Format	ATN (argument)	
Funktion	Arcustangens för argumentet i radianer.	
AUTO	(kommando)	Sid. 25
Format	AUTO [argument 1 [,argument 2]]	
	Där < argument 1 > anger första radnummer, som ska skrivas och < argument 2 > anger radintervall.	
Funktion	Automatisk radnumrering.	
⌘BAS	(kommando under DOS)	Sid. 26
Format	⌘BAS	
Funktion	Övergång till BASIC	
BYE	(kommando)	Sid. 26
Format	BYE	
Funktion	Övergång till DOS	
CALL	(funktion)	Sid. 73
Format	CALL (A%[,D%])	
Funktion	Anrop av assemblerprogram.	
VARNING	Man kan förstöra en körning, om CALL används på fel sätt.	
CHAIN	(instruktion)	Sid. 35
Format	CHAIN "filnamn.typ"/strängvariabel	
Funktion	Laddar och startar exekveringen av ett program.	
CHR ⌘	(funktion)	Sid. 68
Format	CHR ⌘(argument[,argument,...])	
Funktion	Ger teckensträng som motsvarar argumentens ASCII-värden.	

CLEAR Format Funktion	(kommando) CLEAR Nollställer alla variabler och stänger alla öppna filer.	Sid. 26
CLOSE Format Funktion	(instruktion) CLOSE [filnummer, ...] Stänger angiven fil.	Sid. 35
CLR DOT Format Funktion Observera	(instruktion - grafik) CLR DOT R%,K% Släcker en grafisk punkt på rad R% (0-71) i position K% (2-79). Origo är i övre, vänstra hörnet.	Sid. 82
COMMON Format Funktion	(instruktion) COMMON variabel[(n,...)] [,variabel, ...] COMMON strängvariabel[(n,...)]=längd [,strängvariabel, = längd,...] Deklaration av de variabler, vars värden ska överföras till ett annat program.	Sid. 35
COMP% Format Funktion	(funktion) COMP% (A%,B%) Jämför två numeriska strängar.	Sid. 68
CON Format Funktion	(kommando) CON (eller CONTINUE) Fortsätter programexekvering.	Sid. 26
COS Format Funktion	(funktion) COS (argument) Ger cosinus för argumentet (argumentet i radianer).	Sid. 63
CUR Format Funktion	(funktion) CUR (R%,N%) Flyttar markören till rad R%, (0-23) position N% (0-39/79).	Sid. 73
CVT Format Funktion	(funktion) CVT %%(heltalsvariabel) CVT %(strängvariabel) CVTF %(flyttalsvariabel) CVT %(strängvariabel) Överför tal till strängar respektive återskapar talen.	Sid. 73
DATA Format Funktion	(instruktion) DATA värde [,värde, ...] Utgör tillsammans med READ , ett sätt att tilldela variabler värden.	Sid. 36
DEF Format Funktion	(instruktion) Enradig funktion: DEF FN identifierare[(argument)]=funktion Flerradig funktion: DEF FN identifierare [%/%%] [(argument)] [LOCAL variabel [,variabel, ...]] Definierar enradiga och flerradiga funktioner.	Sid. 36

DIGITS	(instruktion)	Sid. 38
Format	DIGITS antal siffror	
Funktion	Ger antal siffror för utskrift.	
DIM	(instruktion)	Sid. 39
Format	DIM variabel(n)[, variabel(n,...), ...] DIM strängvariabel[(n,...)] [=uttryck]	
Funktion	Reserverar utrymme för strängar och vektorer.	
DIVX	(funktion)	Sid. 68
Format	DIVX (A _X ,B _X ,[-]P%)	
Funktion	Ger kvoten A _X /B _X avrundad till P% decimaler eller siffror (-P%).	
DOT	(instruktion - grafik)	Sid. 82
Format	DOT (R%,K%)	
Funktion	Ger -1 (sann) om punkten är tänd, annars 0 (falsk). R%=rad (0-71), K%=position (0-79)	
Observera	Origo är i övre, vänstra hörnet.	
DOUBLE	(instruktion)	Sid. 40
Format	DOUBLE	
Funktion	Flyttal får dubbel precision (16 siffror).	
ED	(kommando)	Sid. 27
Format	ED [radnummer]	
Funktion	Inleder ändringar i program.	
END	(instruktion)	Sid. 40
Format	END	
Funktion	Avslutar programmet.	
ERASE	(kommando)	Sid. 28
Format	ERASE radnummer I [- radnummer II] ERASE radnummer - ERASE - radnummer	
Funktion	Raderar en eller flera programrader.	
ERRCODE	(funktion)	Sid. 74
Format	ERRCODE	
Funktion	Ger värdet av senast genererade felkod.	
EXP	(funktion)	Sid. 63
Format	EXP (argument)	
Funktion	Ger e**argument.	
EXTEND	(instruktion)	Sid. 40
Format	EXTEND	
Funktion	Tillåter långa variabelnamn.	
FGCTL	(instruktion - högupplösningssgrafik)	Sid. 84
Format	FGCTL färgvalskommando	
Funktion	Väljer färgkombination.	

FGFILL Format Funktion Observera	(instruktion - högupplösningsgrafik) FGFILL x,y[,färgnummer] Fyller en rektangel från föregående läge till det läge koordinaterna x,y anger, x=0–239, y=0–239. Origo är i nedre, vänstra hörnet.	Sid. 84
FGLINE Format Funktion Observera	(instruktion - högupplösningsgrafik) FGLINE x,y[,färgnummer] Ritar en linje från föregående position till det läge, som koordinaterna x,y anger, x=0–239, y=0–239. Origo är i nedre, vänstra hörnet.	Sid. 84
FGPAINT Format Funktion Observera	(instruktion - högupplösningsgrafik) FGPAINT x,y[,färgnummer] Fyller en sluten yta. x=0–239, y=0–239. Origo är i nedre, vänstra hörnet.	Sid. 84
FGPOINT Format Funktion Observera	(instruktion - högupplösningsgrafik) FGPOINT x,y[,färgnummer] Sätter ett bildelement på den position som koordinaterna x,y anger. x=0–239, y=0–239. Origo är i nedre, vänstra hörnet.	Sid. 85
FIX Format Funktion Observera	(funktion) FIX (argument) Ger trunkerat värde av argumentet. Jämför INT (X).	Sid. 63
FLOAT Format Funktion	(instruktion) FLOAT Alla variabler antas vara flyttade om inget annat anges.	Sid. 40
FN Format Funktion Observera	(funktion) FN identifierare [%/⌘] ((parameter [,parameter,...]) Anrop av användardefinierad funktion. Jämför DEF FN .	Sid. 74
FNEND Format Funktion	(instruktion) FNEND Avslutar flerradig funktion.	Sid. 38
FOR Format Funktion	(instruktion) FOR variabel=uttryck TO uttryck [STEP intervall] Inleder programloop.	Sid. 41
GET Format Funktion	(instruktion) GET strängvariabel Läser ett tecken från tangentbordet.	Sid. 42
GET # Format Funktion	(instruktion) GET # filnummer, strängvariabel [COUNT antal tecken] Läser från fil.	Sid. 43

GOSUB	(instruktion)	Sid. 43
Format	GOSUB radnummer	
Funktion	Ger ovillkorligt hopp till subrutin.	
GOTO	(instruktion)	Sid. 44
Format	GOTO radnummer	
Funktion	Ger ovillkorligt hopp till angivet radnummer.	
HEX	(funktion)	Sid. 64
Format	HEX (argument)	
Funktion	Omvandlar decimalt tal till hexadecimal sträng.	
IF - THEN - ELSE	(instruktion)	Sid. 44
Format	IF villkor THEN sats[er]/radnr [ELSE sats[er]/radnr]	
Funktion	Villkorlig styrning av ordningsföljden mellan programraderna.	
INP	(funktion)	Sid. 74
Format	INP (I%)	
Funktion	Ger datavärdet från inport I%.	
VARNING	Detta är en maskinorienterad funktion, som ska användas enbart vid avancerad programmering.	
INPUT	(instruktion)	Sid. 45
Format	INPUT [# filnr/"ledtext"] variabel [,variabel, ...]	
Funktion	Hämtar in data till det program, som körs.	
INPUT LINE	(instruktion)	Sid. 46
Format	INPUT LINE [# filnummer,]strängvariabel	
Funktion	Tar emot inmatning av en rad tecken.	
INSTR	(funktion)	Sid. 69
Format	INSTR (N%,A%,B%)	
Funktion	Söker efter strängen B% i A% med början i position N%.	
INT	(funktion)	Sid. 64
Format	INT (argument)	
Funktion	Ger värdet av det största heltal, som är mindre än eller lika med argumentet. Jämför FIX .	
INTEGER	(instruktion)	Sid. 46
Format	INTEGER	
Funktion	Alla variabler antas vara heltalsvariabler, om inget annat anges.	
KILL	(instruktion)	Sid. 47
Format	KILL "[enhet:]filnamn.typ"	
Funktion	Den angivna filen raderas från det yttre minnet.	
LEFT	(funktion)	Sid. 69
Format	LEFT [(A%,I%)]	
Funktion	Ger de I% första tecknen av strängen A%.	

LEN	(funktion)	Sid. 69
Format	LEN(A%)	
Funktion	Ger antalet tecken i strängen A% , d.v.s. stränglängden (inklusive mellanslag).	
LET	(instruktion)	Sid. 47
Format	[LET] variabel=uttryck	
Funktion	Tilldelar en variabel ett värde.	
LIST	(kommando)	Sid. 28
Format	LIST [enhet:]filnamn[.typ] LIST [radnummer [-radnummer]] LIST radnummer - LIST - radnummer LIST enhet: [,radnummer - radnummer]	
Funktion	Listar hela eller del av program.	
LOAD	(kommando)	Sid. 29
Format	LOAD [enhet:]filnamn[.typ]	
Funktion	Laddar in ett BASIC-program.	
LOG	(funktion)	Sid. 64
Format	LOG (argument)	
Funktion	Ger naturliga logaritmen för argumentet.	
LOG10	(funktion)	Sid. 65
Format	LOG10 (argument)	
Funktion	Ger tiologaritmen för argumentet.	
MERGE	(kommando)	Sid. 29
Format	MERGE [enhet:]filnamn[.typ]	
Funktion	Länkar BAS-filer.	
MID	(instruktion)	Sid. 69
Format	MID [%](A%,P%,K%)	
Funktion	Tillordnar tecken nr P% t.o.m. P%+K%-1 av A% ett nytt värde, d.v.s. byter tecken i strängen.	
MID	(funktion)	Sid. 70
Format	MID [%](A%,P%,K%)	
Funktion	Ger den delsträng av A%, som börjar i position P% och är K% tecken lång, d.v.s. tecknen nr P% t.o.m. P%+K%-1.	
MOD	(funktion)	Sid. 65
Format	MOD (argument 1, argument 2)	
Funktion	Ger resten vid heltalsdivision av argumenten..	
MUL %	(funktion)	Sid. 70
Format	MUL %(A%,B%,[-]P%)	
Funktion	Ger produkten A% B% med P% decimaler eller siffror (-P%).	

NAME	(instruktion)	Sid. 48
Format	NAME "[enhet:]filnamn1.typ" AS "filnamn2.typ"	
Funktion	Ändrar namnet på en fil.	
NEW	(kommando)	Sid. 30
Format	NEW	
Funktion	Raderar innehållet i minnet.	
Observera	Kommandot SCR (scratch) kan också användas.	
NEXT	(instruktion)	Sid. 42
Format	NEXT variabel	
Funktion	NEXT anger slutet på en programloop, som inletts med en FOR -sats.	
NO EXTEND	(instruktion)	Sid. 49
Format	NO EXTEND	
Funktion	Avslutar arbete i EXTEND -mod.	
NO TRACE	(instruktion)	Sid. 48
Format	NO TRACE	
Funktion	Avslutar den utskrift av radnummer, som begärts med instruktionen TRACE .	
NUM ⌘	(funktion)	Sid. 70
Format	NUM ⌘(argument)	
Funktion	Ger den numeriska sträng, som motsvarar argumentet.	
OCT ⌘	(funktion)	Sid. 65
Format	OCT ⌘ (argument)	
Funktion	Omvandlar decimalt tal till oktal sträng.	
ON ERROR		
GOTO	(instruktion)	Sid. 49
Format	ON ERROR GOTO [radnummer]	
Funktion	Ger hopp till angivet radnummer vid fel.	
ON - GOSUB	(instruktion)	Sid. 49
Format	ON uttryck GOSUB radnummer[,radnummer,...]	
Funktion	Används för att villkorligt hoppa till en av flera subrutiner eller en av flera ingångar i en subrutin.	
ON - GOTO	(instruktion)	Sid. 50
Format	ON uttryck GOTO radnummer[,radnummer,...]	
Funktion	För att hoppa till en av flera rader, beroende på uttryckets värde.	
ON -		
RESTORE	(instruktion)	Sid. 50
Format	ON uttryck RESTORE radnummer [,radnummer,...]	
Funktion	Ställer DATA -pekaren efter samma urvalsförfarande som ON - GOTO .	

ON - RESUME	(instruktion)	Sid. 51
Format	ON uttryck RESUME radnummer[,radnummer,...]	
Funktion	För att hoppa till en av flera rader, beroende på uttryckets värde, då satsen utförs. Felhantering återställs. Används tillsammans med ON ERROR GOTO .	
OPEN	(instruktion)	Sid. 51
Format	OPEN "[enhet:][filnamn[.typ]]" AS FILE filnummer	
Funktion	Används för att öppna en befintlig fil.	
OPTION BASE	(instruktion)	Sid. 52
Format	OPTION BASE n	
Funktion	Anger lägsta värde för vektorindex (n = 0 eller 1).	
OUT	(instruktion)	Sid. 75
Format	OUT port,data [,port,data, ...]	
Funktion	Används för att adressera utportar vid utmatning av data.	
WARNING	Detta är en maskinorienterad instruktion för avancerad programmering. Denna instruktion och instruktionen INP ger användaren tillgång till I/O-funktionerna i datorn och dess I/O-buss.	
PEEK	(funktion)	Sid. 75
Format	PEEK (I%)	
Funktion	Ger innehållet i adress I%.	
WARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.	
PEEK2	(funktion)	Sid. 75
Format	PEEK2 (B%)	
Funktion	Läser innehållet i två bytes.	
WARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.	
PI	(funktion)	Sid. 65
Format	PI	
Funktion	Konstant med värdet 3.14159 (enkel precision)	
POKE	(funktion)	Sid. 75
Format	POKE adress,data [,data, ...]	
Funktion	Används för att ladda in ett värde i en minnescell.	
WARNING	Denna instruktion är maskinorienterad och ska endast användas vid avancerad programmering. Om den används på fel sätt, kan innehållet i minnet förstöras.	
POSIT	(instruktion)	Sid. 52
Format	POSIT # filnummer, position	
Funktion	Positionerar filpekare.	
PREPARE	(instruktion)	Sid. 53
Format	PREPARE "[enhet:][filnamn.typ]" AS FILE filnummer	
Funktion	Skapar och öppnar en ny fil.	

PRINT	(instruktion)	Sid. 53
Format	PRINT [# filnummer,] "data"/variabel ("data"/variabel, ...)	
Funktion	Matar ut data i ASCII-form.	
PRINT	(instruktion - färgval m.m.)	Sid. 81
Format	PRINT [CUR (R,K)]argument [:argument;...]"text"	
Funktion	Används för att skriva text och grafik. Argumenten styr färgval m.m. Bilden ritas med början på rad R (0-23), position K (0-39/79).	
PRINT USING	(instruktion)	Sid. 54
Format	PRINT [# filnummer] USING "formatsträng";"data"/variabel ["data"/variabel, ...]	
Funktion	Skriver tal och strängar med angivet format.	
PUT	(instruktion)	Sid. 57
Format	PUT # filnummer, strängvariabel	
Funktion	Skriver en strängvariabel.	
RANDOMIZE	(instruktion)	Sid. 57
Format	RANDOMIZE	
Funktion	Sätter ett slumpmässigt startvärde för funktionen RND (slumptalsgeneratorn).	
VARNING	Bör bara användas en gång i varje program.	
READ	(instruktion)	Sid. 57
Format	READ variabel[, variabel, ...]	
Funktion	Utgör, tillsammans med DATA -satser, ett sätt att tilldela variabler värden.	
REM	(instruktion)	Sid. 58
Format	REM text	
Funktion	Inleder kommentar i program.	
Observera	REM kan bytas mot !	
RENUMBER	(kommando)	Sid. 30
REN		
Format	REN [UMBER] [radnummer[,intervall[,fr.o.m. rad -t.o.m. rad]]]	
Funktion	Ändrar radnumreringen i det aktuella programmet.	
RESTORE	(instruktion)	Sid. 58
Format	RESTORE [radnummer]	
Funktion	Gör det möjligt att använda innehållet i DATA -satser flera gånger.	
RESUME	(instruktion)	Sid. 59
Format	RESUME [radnummer]	
Funktion	Återhopp från felhanteringsrutin.	

RETURN	(instruktion)	Sid. 59
Format	RETURN [variabel]	
Funktion	Ger återhopp från subrutin eller flerradiga funktioner.	
RIGHT	(funktion)	Sid. 70
Format	RIGHT [$\text{A}\%$]($\text{A}\%$,N%)	
Funktion	Ger de sista tecknen i $\text{A}\%$, fr.o.m position N%.	
RND	(funktion)	Sid. 65
Format	RND	
Funktion	Ger ett slumpstal mellan 0 och 0.999999.	
RUN	(kommando)	Sid. 31
Format	RUN [[enhet:]filnamn[.typ]]	
Funktion	Laddar och exekverar ett BASIC-program eller exekverar (kör) programmet i datorns minne.	
SAVE	(kommando)	Sid. 32
Format	SAVE [enhet:]filnamn[.typ]	
Funktion	Skapar en programfil på ett yttre minne och lagrar programmet, som finns i datorns arbetsminne, i denna fil.	
SET DOT	(instruktion - grafik)	Sid. 82
Format	SET DOT R%,K%	
Funktion	Tänder en grafisk punkt på rad R% (0-71) i position K% (2-79).	
Observera	Origo är i övre, vänstra hörnet.	
SGN	(funktion)	Sid. 66
Format	SGN (argument)	
Funktion	Funktionen SGN (X) har värdet +1 om X är positivt, 0 om X är 0 och -1 om X är negativt.	
SIN	(funktion)	Sid. 66
Format	SIN (argument)	
Funktion	Ger sinus för argumentet (argumentet i radianer).	
SINGLE	(instruktion)	Sid. 59
Format	SINGLE	
Funktion	Ändrar alla variabler och uttryck, som är flyttal, till enkel precision (7 siffror).	
Observera	Det är inte tillåtet att blanda SINGLE och DOUBLE i samma program.	
SPACE $\%$	(funktion)	Sid. 71
Format	SPACE $\%$ (N%)	
Funktion	Ger en sträng, som består av N% mellanslag.	
SQR	(funktion)	Sid. 66
Format	SQR (argument)	
Funktion	Ger kvadratroten ur argumentet.	

STOP	(instruktion)	Sid. 60
Format	STOP	
Funktion	Stoppar programexekveringen.	
Observera	Programexekveringen kan fortsättas med något av kommandona CON eller GOTO .	
STRING ⌘	(funktion)	Sid. 71
Format	STRING ⌘(I%,K%)	
Funktion	Ger en sträng med I% st tecken, som har ASCII-värdet K%.	
SUB ⌘	(funktion)	Sid. 71
Format	SUB ⌘(A⌘,B⌘,[-]P%)	
Funktion	Ger den aritmetiska differensen A⌘-B ⌘ med P% decimaler eller siffror (-P%).	
SWAP %	(funktion)	Sid. 76
Format	SWAP %(N%)	
Funktion	Första och andra byten av N% skiftar plats.	
SYS	(funktion)	Sid. 76
Format	SYS (I%)	
Funktion	Ger systemstatus enligt följande: SYS (2) Totalt minnesutrymme SYS (3) Programmets storlek SYS (4) Kvarvarande minnesutrymme SYS (5) Tangentbordsflaggan SYS (6) Läger tillbaka sist inlästa tecken i tangentbordsbufferten. SYS (11) Programmets startadress SYS (12) Variabelrot	
TAB	(funktion)	Sid. 76
Format	TAB (I%)	
Funktion	Flyttar skrivhuvud eller markör till position I% på raden.	
TAN	(funktion)	Sid. 66
Format	TAN (argument)	
Funktion	Ger tangens för argumentet (argumentet i radianer).	
TIME ⌘	(funktion)	Sid. 76
Format	TIME ⌘	
Funktion	Ger tidsangivelse år-mån-dag tim.min.sek	
TRACE	(instruktion)	Sid. 60
Format	TRACE [#filnummer]	
Funktion	Skriver ut radnumren på de programrader,som genomlöps.	
TXPOINT	(instruktion - grafik)	Sid. 81
Format	TXPOINT x,y[,1/0]	
Funktion	Tänder (1) eller släcker (0) en grafisk punkt i position x,y. x=0-77. y=0-71.	
Observera	Origo är i nedre, vänstra hörnet.	

UNSAVE	(kommando)	Sid. 32
Format	UNSAVE [enhet:]filnamn[.typ]	
Funktion	Raderar en fil på skiva.	
VAL	(funktion)	Sid. 71
Format	VAL (A α)	
Funktion	Beräknar numeriska värdet av den numeriska strängen A α .	
VAROOT	(funktion)	Sid. 77
Format	VAROOT (variabel)	
Funktion	Ger adressen till en tabell, som innehåller uppgifter om en variabel.	
VARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.	
VARPTR	(funktion)	Sid. 77
Format	VARPTR (variabel)	
Funktion	Ger adressen till en variabels värde.	
VARNING	Denna funktion är avsedd att användas vid avancerad programmering.	
WEND	(instruktion)	Sid. 60
Format	WEND	
Funktion	WEND avslutar en loop, som inleds av WHILE .	
WHILE	(instruktion)	Sid. 61
Format	WHILE uttryck	
Funktion	Anger villkor för uthopp ur en programloop.	
Aα+Bα	(funktion)	Sid. 72
Format	A α +B α	
Funktion	Sammanledar (konkatenerar) två strängar.	

16 Bilagor

Bilaga 1: BASIC errata.

Tilldelning av variabelvärden eller dimensionering (**DIM**) av variabler före **COMMON** gör att datorn "går vilse".

Bilaga 2: I/O-portar i datorn

Port	Adress			
	bit 7	bit 0		
CTC	011XXX00		kanal 0	
	011XXX01		kanal 1	
	011XXX10		kanal 2	
	011XXX11		kanal 3	
SIO/2	010XXX00		V24 data	kanal A
	010XXX01		V24 styr	kanal A
	010XXX10		kassett data	
	010XXX11		kassett styr	
DART	0010XX00		skrivare data	kanal B
	0010XX01		skrivare styr	kanal B
	0010XX10		tangentbord data	
	0010XX11		tangentbord styr	

X = godtyckligt värde

Bilaga 3: Minnesdisposition

Minneskarta 6500-serien HR utan flexskiveenhet ansluten

DECIMAL ADRESS		HEXA- DECIMAL ADRESS	OKTAL ADRESS
65280	ENKLA VARIABLER		
65024	CASBUF 2	FF00H	377:000
64768	CASBUF 1	FE00H	376:000
		FD00H	375:000
	32 KB RAM ARBETSMINNE		
32768	2 KB RAM	8000H	200:000
31744	BILDMINNE ¹	7C00H	174:000
30720	2 KB ROM GRAFIK ²	7800H	170:000
	2 KB ROM		
28672	PRINTER/TERMINAL	7000H	160:000
	4 KB ROM		
24576	DOS	6000H	140:000
	24 KB ROM BASIC- INTERPRETATOR		
16384		4000H	100:000
	16 KB RAM GRAFIK ²		

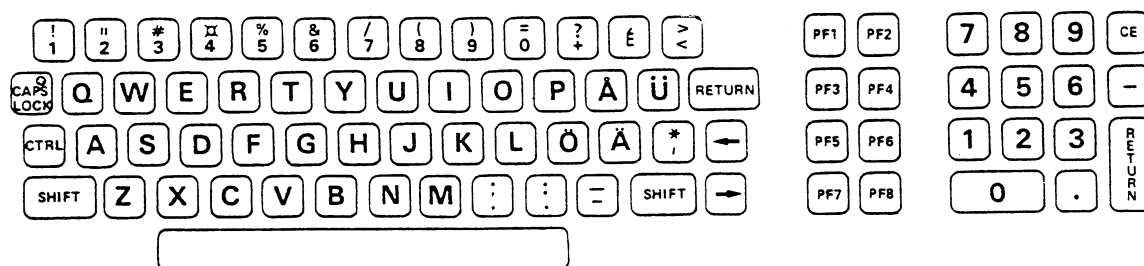
- 6510/6511 använder endast 1 kB bildminne (31744 - 32786).
- Bildminnet (2 kB) på VU-kortet ligger parallellt med systemprogrammet för grafik (2 kB) på PU-kortet. Likaså ligger bildminnet för grafik (16 kB) parallellt med BASIC-interpretatorn. De olika minnesareorna inkräktar dock inte på varandra utan datorn går över i en specialmod, då grafikminnet adresseras.
Om minnesutrymme ska reserveras för maskinspråksrutiner, ändras följande adresser:

- Pekare till lägsta minnesadress för BASIC-program(BOTTOM): 65292
- Pekare till högsta minnesadress för BASIC-program (TOP): 65294

Minneskarta 6500-serien med flexskiveenhet ansluten

DECIMAL ADRESS		HEXA- DECIMAL ADRESS	OCTAL ADRESS
65280	ENKLA VARIABLER	FF00H	377:000
65024	LEDIGT FÖR POKE	FE00H	376:000
64768	SYSTEMVARIABLER	FD00H	375:000
64512	CASBUF 2 DOSBUF 7	FC00H	374:000
64256	CASBUF 7 DOSBUF 6	FB00H	373:000
64000	DOSBUF 5	FA00H	372:000
63744	DOSBUF 4	F900H	371:000
63488	DOSBUF 3	F800H	370:000
63232	DOSBUF 2	F700H	367:000
62976	DOSBUF 1	F600H	366:000
62720	DOSBUF 0	F500H	365:000
STACK 32 KB RAM ARBETSMINNE			
32768	2 KB RAM	8000H	200:000
31744	BILDMINNE ¹	7C00H	174:000
30720	2 KB ROM	7800H	170:000
28672	PRINTER/TERMINAL	7000H	160:000
24576	4 KB ROM	6000H	140:000
	DOS		
	24 KB ROM		
16384	BASIC- INTERPRETATOR	4000H	100:000
	16 KB RAM GRAFIK ²		

Bilaga 4: Tangentbordslayout, ASCII-koder

Koder på tangentbordet

ASCII-kod	Ctrl	Shift	Tangent	ASCII-namn	Funktion
0	X		E	NUL	Tidsutfyllnadstecken
1	X		A	SOH	–
2	X		B	STX	–
3	X		C	ETX	Stoppar exekvering
4	X		D	EOT	–
5	X		E	ENQ	–
6	X		F	ACK	–
7	X		G	BEL	–
8	X		H	BS	*)"←" tangenten
9	X		I	HT	*)"→" tangenten
10	X		J	LF	Radframmatning
11	X		K	VT	–
12	X		L	FF	*)Raderar skärmen
13	X		M	CR	*)"RETURN" tangenten
14	X		N	SO	–
15	X		O	SI	–
16	X		P	DLE	–
17	X		Q	DC1	–
18	X		R	DC2	–
19	X		S	DC3	Stegar en programinstruktion
20	X		T	DC4	–
21	X		U	NAK	–
22	X		V	SYN	–
23	X		W	ETB	–
24	X		X	CAN	*) Tar bort skriven rad
25	X		Y	EM	–
26	X		Z	SUB	–
27	X		Å	ESC	–
28	X		Ö	FS	–
29	X		Ä	GS	–
30	X		Ü	RS	–
31	X	X	O	US	–
127	X		<	DEL	Ger fylld kvadrat (■).

*) Dessa tecken påverkar skärmen direkt.

ASCIIKod	T	G	ASCIIKod	T	G	ASCIIKod	T	G	ASCIIKod	T	G
32	Blank		56	8		80	P	P	104	h	
33	!		57	9		81	Q	Q	105	i	
34	"		58	:		82	R	R	106	j	
35	#		59	;		83	S	S	107	k	
36	□		60	<		84	T	T	108	l	
37	%		61	=		85	U	U	109	m	
38	&		62	>		86	V	V	110	n	
39	'		63	?		87	W	W	111	o	
40	(		64	É	É	88	X	X	112	p	
41	)		65	A	A	89	Y	Y	113	q	
42	*		66	B	B	90	Z	Z	114	r	
43	+		67	C	C	91	À	À	115	s	
44	,		68	D	D	92	Ö	Ö	116	t	
45	-		69	E	E	93	Á	Á	117	u	
46	.		70	F	F	94	Ü	Ü	118	v	
47	/		71	G	G	95	–	–	119	w	
48	0		72	H	H	96	é		120	x	
49	1		73	I	I	97	a		121	y	
50	2		74	J	J	98	b		122	z	
51	3		75	K	K	99	c		123	ä	
52	4		76	L	L	100	d		124	ö	
53	5		77	M	M	101	e		125	å	
54	6		78	N	N	102	f		126	ü	
55	7		79	O	O	103	g		127	■	■

Koder tolkade i teckenmod (T) och grafmod (G)

Decimala koder från funktionstangenterna

		SHIFT	CTRL	SHIFT + CTRL
PF1	192	208	224	240
PF2	193	209	225	241
PF3	194	210	226	242
PF4	195	211	227	243
PF5	196	212	228	244
PF6	197	213	229	245
PF7	198	214	230	246
PF8	199	215	231	247

Följande kommandon används som styrfunktioner och matas in från tangentbordet:

RETURN	verkställighetskommando
CTRL/C	stoppar exekveringen (OBS! Två CTRL/C avbryter exekveringen.)
CTRL/H eller ←	raderar ett tecken
CTRL/I eller →	används vid editering
CTRL/L	tömmer skärmen
CTRL/S	single-step exekvering
CTRL/X eller CE	raderar inskriven rad

17 Sakregister

A

ABS , matematisk funktion	63, 94
ADD , strängfunktion	67, 94
Addition	12
Animation-mod	85
Användardefinierad funktion	13
AND , operator	14
Aritmetiskt uttryck	4
ASCII , strängfunktion	68, 94
ASCII-tabell	79, 110
ATN , matematisk funktion	63, 94
AUTO , kommando	25, 95

B

BAS	26, 94
BAC, filtyp	32
BAS, filtyp	28
BASIC-interpretator	1
Blandning av datatyper	8
BLBG	81
BLU	78, 81
Buffert	10
BYE , kommando	26, 94

C

CALL , funktion	73, 94
CHAIN , instruktion	35, 94
CHR , strängfunktion	68, 94
CLEAR , kommando	26, 95
CLOSE , instruktion	11, 35, 95
CLRDOT , instruktion - grafik	82, 95
COMMON , instruktion	35, 95
COMP %, strängfunktion	68, 95
CON , kommando	26, 95
COS , matematisk funktion	63, 95
COUNT	10, 43, 97
CTRL-C	20, 110
CTRL-H	110
CTRL-I	110
CTRL-L	110
CTRL-S	20, 110
CTRL-X	110
CUR , funktion	73, 95
CVT , funktion	73, 95
CYA	78, 81

D

DATA , instruktion	36, 95
Data	7
DBLE	81
DEF-FN , instruktion	13, 36, 95
Deklaration	13
DIGITS , instruktion	38, 96
DIM , instruktion	9, 15, 39, 96
Dimension	9
Direktanvändning	23
DIV , strängfunktion	68, 96
DOT , instruktion - grafik	82, 96
DOUBLE , instruktion	82, 96
DOS	26

E

ED , kommando	27, 96
Editering	19, 27
END , instruktion	40, 96
Enhet	5, 24
EOF , end-of-file	11
EQV , operator	14
ERASE , kommando	28, 96
ERRCODE , funktion	74, 96
Exekvering	20
Exklusiv-OR (XOR), operator	12, 14
EXP , matematisk funktion	63, 96
Exponentiering	62
EXTEND , instruktion	40, 96
EXTEND -mod	8, 40

F

Falskt	4
Felhantering	5
Felmeddelanden	91
Felsökning	60
FGCTL	84, 96
FGFILL	84, 97
FGLINE	84, 97
FGPAINT	84, 97
FGPOINT	85, 97
Fil	10
Filhantering	10
Filnamn	24
Filnummer	5, 10
Filpekare	10, 52
Filslut	11
Filtyp	24
FIX , matematisk funktion	63, 97

FLOAT , instruktion	12, 40, 97	INPUT LINE , instruktion	10, 46 97
FLSH	81	INSTR , strängfunktion	69, 97
Flyttal	12	Instruktioner	33
Flyttals in/utmatning	13	INT , matematisk funktion	64, 97
FN , funktion	74, 97	INTEGER , instruktion	46, 97
FNEND , instruktion	38, 97	Interpretator	1
FOR-TO-STEP , instruktion	41, 97	In/ut-enhet	10
Funktioner, matematiska	62	I/O-portar	106
Funktioner, sträng-	67		
Funktioner, övriga	72	K	
Funktionstangenter	90, 110	Kapslad programloop	41
Färg	78	KILL , instruktion	47, 98
Färgvalskommando	86	Kolon	2, 4
Färgvalstabell	86	Kommandon	24
		Kommentar	3
G		Konkatenera	72, 105
GBLU	81	Konstanter	7
GCON	81	Konventioner	24
GCYA	81		
GET , instruktion	42, 97	L	
GET # -COUNT , instruktion	10, 43, 97	LEFT , $\propto$ strängfunktion	69, 98
GGRN	81	LEN , strängfunktion	69, 99
GHOL	81	LET , instruktion	47, 99
GMAG	81	LIST , kommando	28, 99
GOSUB , instruktion	43, 98	LOAD , kommando	29, 99
GOTO , instruktion	44, 98	LOG , matematisk funktion	64, 99
Grafik	78	LOG10 , matematisk funktion	65, 99
GRED	81	Logisk enhet	5
GREL	81	Logiska heltalsvariabler	14
GRN	78, 81	Logiska uttryck	4
GSEP	81	Logiska operatorer	14
GWHT	81	Logiska variabler	14
GYEL	81	Loop	41
H		M	
Hakparentes	24	MAG	78, 81
Heltal	12	Matematiska funktioner	62
Heltalsområde	13	Matematiska operationer	12
Heltalsaritmetik	13	Matris	9
Heltalssuffix	8	MERGE , kommando	29, 99
HEX$\propto$, matematisk funktion	64, 98	MID$\propto$, strängfunktion	70, 99
HIDE	81	Minneskarta	107
Hopp, ovillkorligt	44	MOD , matematisk funktion	65, 99
Hopp, villkorligt	44	MUL$\propto$, strängfunktion	70, 99
Högupplösningsgrafik	83		
		N	
I		NAME , instruktion	48, 100
IF-THEN-ELSE , instruktion	44, 98	NEW , kommando	30, 100
IMP , operator	14	NEXT , instruktion	42, 100
Indexerade variabler	9	NO EXTEND , instruktion	49, 100
INP , funktion	74, 98	NOT , operator	14
Inport	106		
INPUT , instruktion	10, 45, 99		

NO TRACE, instruktion 48, 100
NRML 81
NUM α , strängfunktion 70, 100
 Numeriska värden 12
 Numeriska variabler 7
NWBG 81
 Nyckelord 3

O

OCT α , matematisk funktion 65, 100
ON ERROR GOTO, instruktion 49, 100
ON-GOSUB, instruktion 49, 100
ON-GOTO, instruktion 50, 100
ON-RESTORE, instruktion 50, 100
ON-RESUME, instruktion 51, 101
OPEN, instruktion 10, 51, 101
 Operand 2
 Operatorer, logiska 14
 Operatorer, relations- 12, 45
 Operatorernas prioritet 12
OPTION BASE, instruktion 9, 52, 101
OR, operator 14
OUT, Funktion 75, 101
 Ovillkorligt hopp 44

P

Parenteser 12
PEEK, funktion 75, 101
PEEK2, funktion 75, 101
PI, matematisk funktion 65, 101
 Pixel 83
POKE, funktion 75, 101
POSIT, instruktion 10, 52, 101
 Precision 13, 40, 59
 Prefixet **FN** 8
PREPARE, instruktion 10, 53, 101
 Prioritet 12
 Programrader 18
PRINT, instruktion 10, 53, 102
PRINT, instruktion - grafik 81, 102
PRINT USING, instruktion 54, 102
PUT, instruktion 10, 57, 102

R

Radering 19
 Radnummer 2
RANDOMIZE, instruktion 57, 102
READ, instruktion 57, 102
RED 78, 81
 Relationsoperatorer 12, 45
 Relationsuttryck 4

REM, instruktion 58, 102
REN, kommando 30, 102
RENUMBER 30, 102
 Reserverade ord 24
RESTORE, instruktion 58, 102
RESUME, instruktion 59, 102
RETURN-tangenten 18, 24
RETURN, instruktion 59, 103
RIGHT α , strängfunktion 70, 103
RND, matematisk funktion 65, 103
RUN, kommando 31, 103
 Rättelser i program 19

S

Sant 4
 Sammansatt programrad 4
 Satser 2
SAVE, kommando 32, 103
SCR, kommando 25
SET DOT, instruktion - grafik 82, 103
SGN, matematisk funktion 66, 103
SIN, matematisk funktion 66, 103
SINGLE, instruktion 59, 103
 Skivoperativsystem 26
 Skrivsätt 18
SPACE α , strängfunktion 71, 103
SQR, funktion 66, 103
STDY 81
STOP, instruktion 60, 104
STRING α , funktion 71, 104
 Strängaritmetik 16
 Strängkonstanter 15
 Stränguttryck 15
 Strängfunktioner 16, 67
 Stränginmatning 16
 Stränglängd 15
 Strängstorlek 15
 Strängutmatning 17
 Strängvariabler 15
 Strängvektorer 15
 Styrtecken, grafik 81
 Stängning av fil 11
SUB α , strängfunktion 71, 104
 Subrutiner (underprogram) 43
 Suffixet % 8, 12
 Suffixet α 8
SWAP%, funktion 76, 104
 Syntaxbeskrivning 24
SYS, funktion 76, 104

T

TAB , funktion	76, 104
Talområde	7
TAN , matematisk funktion	66, 104
Teckensträngar	15
TIME , funktion	76, 104
TRACE , instruktion	60, 104
TXPOINT , instruktion - grafik	81, 104

U

UNSAVE , kommando	32, 105
Utport	106
Utropstecken	3
Uttryck	4

V

VAL , strängfunktion	71, 105
Variabler	7
VAROOT , funktion	77, 105
VARPTR , funktion	77, 105
Vektorer	9
Vektorvariabler	9
Villkorligt hopp	44, 60

W

WEND , instruktion	60, 105
WHILE , instruktion	61, 105
WHT	78, 81

X

XOR , operator	14
-----------------------	----

Y

YEL	78, 81
------------	--------

Å

Återhopp	59
----------	----

Ä

Ändring av programrad	19
-----------------------	----

Ö

Öppning av fil	10
----------------	----

FACIT
BUSINESS
SYSTEMS

Facit AB, Business Systems Division, 205 25 Malmö